

ŽIVA ZAJEDNICA

· LEBENDIGE GEMEINDE

BROJ 9 (163) · RUJAN/SEPTEMBER 1995 · LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA
MITTEILUNGSBLATT DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN · D 2384 E

KNIN

**SLOBODAN
HRVATSKI
ZVONIMIROV
NAŠ**

5. 8. 1995.

Foto: Luka Alerić

UVODNIK

MOTRIŠTE

Doživljaj slobode

Na nekim automobilima s hrvatskim registarskim pločicama može se vidjeti i naljepnica s porukom: „Hrvatska – doživljaj slobode“. Ta je poruka zvučala pomalo nestvarno u ono ne tako davno vrijeme, kada je gotovo trećina hrvatskoga državnoga teritorija bila zaposjednuta. Sada se, nakon briljantnih hrvatskih pobjeda, uistinu ostvaruje poruka s navedene naljepnice.

U duhu te poruke ispisali smo i stranice ovog našeg jesenjeg izdanja. Tu slobodu na poseban način simbolizira naša naslovnica s fotografijom hrvatskoga barjaka na oslobođenoj kninskoj tvrđavi. Tekstove o tim dramatičnim danima oslobođenja napisali su naši suradnici u obliku dnevnika zapisa za vrijeme odmora u domovini.

U povodu Godine žene i IV. svjetske konferencije UN- a o ženama dali smo ovoga puta više prostora ženama, napose položaju hrvatske žene u dijaspori.

Uvjereni smo da će vas, dragi čitatelji, zanimati razgovor s mons. Želimirom Puljićem, dubrovačkim biskupom. Dubrovnik se naime ponovno napada, a brojne su glasine o njegovoj budućoj sudbini i sudbini Konavala. Na sve te glasine i na sadašnje stanje u biskupiji i šire odgovorio je biskup Želimir Puljić.

Iz naših misija imamo i sada zanimljivih vijesti, a možda je najzanimljivija ona da je hrvatski đakon Nikola Čapin određen za pastoralnu skrb o Romima (Ciganima) u Bavarskoj.

Na ostalim stranicama nalaze se naše više manje redovite rubrike, ali s novim sadržajem. Sve vas pozdravljamo.

Uredništvo

Obnova i povratak

ab. Svi oni koji su živjeli u propaloj jugoslavenskoj državi sjećaju se dobro sveprisutne poratne komunističke parole: „Nema odmora dok traje obnova“. Tom parolom nastojale su komunističke vlasti mobilizirati „narodne mase“ na rad u obnovi onoga što je uništeno ili oštećeno u ratu. Ta obnova uključivala je tada one famozne radne akcije, besplatno pa i prisilni rad. I sada, nakon oslobođenja pretežitog dijela okupiranog područja Republike Hrvatske i na slobodnim područjima BiH, često se govori o obnovi. Slike iz okupiranih hrvatskih gradova, sela i naselja pokazuju da je obnova proces koji će potrajati godinama. O tom procesu obnove posebnu brigu vodi dakako vlada, a posebice njezino ministarstvo obnove. Planovi i projekti su već urađeni prema prioritetima (Izgradnja novih i obnova oštećenih crkava i ostalih sakralnih zdanja svakako zaslužuje poseban stručni nadzor). Jasno je da će se za obnovu vlastitih porušenih objekata u prvom redu pobrinuti povratnici, odnosno bivši prognanici i izbjeglice. Nu, ni oni to neće moći bez financijske potpore vlade i raznih drugih ustanova. Povratnike nije više potrebno mobilizirati nikakvim ispraznim parolama. Motivacija se sastoji u konačnom prestanku teškog, neizvjesnog i ponižavajućeg prognaničkog života, u mogućnosti povratka u oslobođeni rodni kraj. Valja jednostavno zasukati rukave i pomoći ljudima u obnovi.

Kako u tom procesu obnove može pomoći hrvatska dijaspora? Na mnogo načina, ali je najhitnija financijska, ne više samo humanitarna, potpora određenim javnim i pojedinačnim projektima obnove, ulaganje u hrvatsku mladež i u hrvatsku pamet. Nu, ni to ne bi smjelo ići stihijski, bez koordinacije niti u stilu negdašnjih radnih akcija. Za obnovu koja predstoji Hrvatskoj, pa i slobodnim područjima BiH, potreban je cjeloviti Marshallov plan, po uzoru na poratnu izgradnju razorene Njemačke. U tom planu ili uz njega moralo bi biti mjesta i za hrvatsko iseljeničtvo. Poznato je da

su Hrvati milom ili silom morali iseljavati upravo iz onih područja koja su nedavno oslobođena. Stječe se dojam kao da su se tih područja zauvijek odrekli oni koji su ih nekad nastavali, kako iz političkih tako i iz gospodarstvenih razloga. Sada se može pouzdano reći da ti razlozi više ne postoje, te da je povratak osiguran, da su političke prilike više manje stabilne, a da je pristojan i lijep život sasvim moguć. Da bi se to počelo ostvarivati treba se odlučiti na povratak, a time i na pomoć domovini; treba djelom i primjerom pokazati da je to naša zemlja i da na njoj i u njoj želimo ubuduće živjeti sretniji, bogatiji, kulturniji.

Pritom dakako i država mora učiniti svoje, te se prilagoditi potrebama povratnika i iseljeničkih investicija u obnovu, tako što će donijeti povoljne porezne i carinske propise. Odlično je to ovih dana rekao Ante Beljo, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika: „Zakonsku regulativu treba napraviti tako da se omogući ljudima da idu živjeti u ta područja, a ne da se gomilaju u Zagrebu. S druge strane treba stvoriti programe koji će potaknuti razvoj tih krajeva“ (Večernji list, 4. 9. 1995.). Ako se uistinu želi naseliti i oživjeti oslobođene i opustošene krajeve, Hrvatskoj je potrebna hitna decentralizacija sveukupnog političkog, društvenog, kulturnog i gospodarskog života. Naši iseljenici u svijetu znaju da je život u tzv. provinciji zapravo trend u suvremenom svijetu. To znači da je ljepši i isplativiji.

Na koncu valja istaknuti da neće biti i da nema prave materijalne obnove, ako je ne bude pratila, ili joj čak prethodila, obnova u našoj svijesti i u našim glavama. Nama u Njemačkoj posebnim se uzorom u smislu obnove iz dana u dan pruža njemačko obnoviteljsko poratno čudo. Uz motivaciju, pamet i marljivost napravljeno je gotovo sve ljepše nego što je bilo, a o njemačkom standardu ne treba trošiti riječi. Ako se tako budemo ponijeli pri obnovi domovine, onda nam se smiješi lijepa budućnost. ■

Herausgeber/
Izdavač:

ŽIVA ZAJEDNICA

**Kroatisches Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

60435 Frankfurt am Main · An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 54 10 46 · Fax (0 69) 5 48 21 32

Verantwortlich/
Odgovara:

Bernard Dukić

Chefredakteur/
Glavni urednik:

Anto Batinić

Redaktion/
Uredništvo:

Maja Runje, Stanka Vidačković,
Božica Červinka, Jura Planinc,
Ivek Milčec, Ivan Bošnjak,
Jozo Sladoja, Božo Marić

Mitarbeiter/
Suradnici:

Željka Čolić, Vesna Školnik,
Ivo Balukčić, Alen Legović,
Ivo Marković, Ivo Matijević,
Marko Obert, Vlatko Marić

Layout:

Ljubica Markovica

Jahresbezugspreis: DM 30,- incl. Porto (s poštarinom)

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der Stadtsparkasse Frankfurt (BLZ 500 50102)

Lithos +
Seitenmontage:

Fotosatz Service Bauriedl
64546 Mörfelden-Walldorf

Druck:

Scholl+Klug Druckerei GmbH
64546 Mörfelden-Walldorf

HEADLINES • SCHLAGZEILEN • VIJESTI

- Kardinal Franjo Kuharić slavio je 29. 8. prvu misu u oslobođenoj Glini nakon četverogodišnje srpske okupacije. Misa je održana na prostoru posve srušene katoličke crkve sv. Ivana Nepomuka. Vodstvo Srpske pravoslavne crkve, s patrijarhom Pavlom i episkopom Atanasijem Jeftićem imalo je samo mjesec dana ranije u Glini bogoslužje na kojem je dana puna podrška bivšoj „rsk“ i na kojem su izrečene teške riječi protiv Pape i Katoličke crkve.
- U Okučanima je 13. 8. kardinal Kuharić blagoslovio temeljni kamen za novu župnu crkvu, i to na mjestu na kojem se crkva ranije nalazila, a koju su četnici potpuno srušili. Novi okučanski župnik je bosanski franjevac Božidar Blažević.
- Prve mise slavljene su tijekom kolovoza u gotovo svim oslobođenim mjestima u bivšim hrvatskim okupiranim područjima, kao u Kninu, Kijevu, Drnišu, Škabrnji, Petrinji, Slunju i drugima. Akcijom „Oluja“ oslobođeno je 68 katoličkih župa. Gotovo sve katoličke crkve, kapelice, groblja, samostani su srušeni, spaljeni ili vrlo teško oštećeni i obeščašćeni.
- Srpskopравoslavno pučanstvo (oko 6000) koje je nakon „Oluje“ ostalo u slobodnoj Hrvatskoj napustili su svi srpskopравoslavni svećenici i monasi, koji su štoviše sami pozivali svoje vjernike na odlazak. Sinod SPC osudio je srbijansko vodstvo za izdaju „rsk“ i predložilo osnivanje „vlade nacionalnog povjerenja“. Sinod je istodobno pisao i Papi protiv hrvatske akcije u bivšoj Krajini.
- Katolički vjernici Bihaća i čitavog bihaćkog područja, kao i svi ostali koji su gotovo četiri godine zatočeni u toj enklavi, napokon su odahnuli, jer je hrvatskom akcijom deblokirano to područje. Katoličke svećenike, dvojicu bosanskih franjevaca, i vjernike su u Bihaću već posjetili brojni crkveni uglednici i svećenici, među kojima i provincijal bosanskih franjevaca fra Petar Anđelović.
- Srpskopравoslavni episkop Lavrentije Trifunović dobio je, na čuđenje mnogih, odluke Republike Austrije za organiziranje pastoralnog rada s pravoslavnim Srbima u Austriji i za otvorenost i suradnju s drugim vjerskim zajednicama u toj zemlji.
- Austrijska humanitarna akcija Caritasa i vlade „Nachbar in Not“ ispratila je 22. kolovoza 3000. tegljač humanitarne pomoći za Hrvatsku i BiH.
- Ruski patrijarh Aleksej II. nazvao je hrvatsko oslobađanje „rsk“ „kriminalnim činom“.
- „Svjetlo riječi“, mjesečni vjerski list bosanskih franjevaca, može se od srpnja nabaviti i na kioscima i novinskim prodajnim mjestima diljem Hrvatske, te u slobodnim dijelovima BiH. „Svjetlo riječi“ izlazi kroz cijelo vrijeme rata, a do Sarajeva i drugih hrvatskih enklava stizalo je i u vrijeme najtežih blokada.
- Sedam mladića, među kojima i tri sjemeništarca hrvatske franjevačke trećoredske provincije, poginula su 9. 8. od srpske granate u rodnom Matićima kod Orašja u Bosanskoj posavini.
- Hrvatska zajednica u Tuzli izdaje već treću godinu glasilo pod imenom „Hrvatski glasnik“.
- Kao što je već poznato iz župa banjolučke biskupije u Bosanskoj krajini prognano je u kolovozu čamcima preko Save oko 15 000 katoličkih Hrvata, dok ih je na tom području ostalo još oko 5000. Biskup Komarica ostao je u Banjoj Luci s većinom župnika, a kapelani su izašli s narodom.
- Westminsterški katolički pomoćni biskup Victor Guazelli izjasnio se u razgovoru za londonske novine za ukidanje celibata. „Celibat je samo crkvena uredba, a ne Božja zapovijed“, naglasio je taj biskup.
- Njemački vrhovni sud ocijenio je protuustavnom odluku bavarskog školskog vijeća da se u školskim prostorijama s obveznom nastavom postave križevi, i to s obrazloženjem da država ne smije davati prednost ni jednoj religiji. Ta odluka izazvala je velike rasprave u njemačkoj javnosti, te oštre kritike kršćanskih crkava.
- Katolička i Evangelička crkva u Njemačkoj predviđaju da će 1996. imati manji prihod za oko milijardu maraka.
- Bivši anglikanski biskup Londona Graham Leonard prešao je u Katoličku crkvu.

LIČNOST MJESECA

DR. FRANJO TUĐMAN,
PREDSJEDNIK REPUBLIKE HRVATSKE

Čovjek koji ispunjava obećanja

Ovoga puta nije bilo dvojbe o našoj ličnosti mjeseca. To je besumnje dr. Franjo Tuđman – čovjek koji je dosad, kao predsjednik RH, ispunio gotovo sva obećanja dana hrvatskom narodu i hrvatskoj državi. Nakon oslobađanja najvećeg dijela okupiranih područja Republike Hrvatske, ponajprije oslobađanja tzv. „rsk“, spektakularnog posjeta Kninu i još trijumfalnije vožnje „Vlakom slobode“ od Zagreba do Splita, kao i nakon ranijih poznatih oslobodilačkih akcija (oslobađanja dubrovačkog područja, Maslinice, Miljevačkog platoa, Medačkog džepa, zapadne Slavonije, Grahova i Glamoča) za Tuđmana se s pravom i bez pretjerivanja može reći da je to čovjek „koji stvara povijest“, kako netko napisao ovih dana. I ono što je najvažnije jest njegovo vlastito priznanje da to nije samo njegovo djelo, nego djelo slobodoljubivog hrvatskog čovjeka i cijelog hrvatskog naroda.

Njegove zasluge u stvaranju suvremene Hrvatske su već nezaobilazni dio u povijesnom hodu hrvatskoga naroda. Washingtonskim sporazumom Tuđman se čak uspio izvući i iz političkog vrludanja po bosanskohercegovačkim bespućima. Splitskom izjavom, s akcijama u BiH i najzad s deblokiranjem Bihaća Tuđman se iskazao kao važan partner svjetske zajednice.

Hrvatski predsjednik je proteklih dana dao još jedno obećanje, tj. oslobađanje zaposjednutog područja istočne Slavonije i simbola hrvatskog junaštva i patnje: Vukovara, Dalja, Iloka... Nije to nimalo lako niti jednostavno, ali, sudeći po prošlim obećanjima, i ono će biti ispunjeno. ■

PISMA • BRIEFE

I u iseljeništvu obvezno učiti i govoriti hrvatski

Poštovani uredniče!

U broju 7/8 Žive zajednice pročitala sam pismo gospođe Runje na 6–7 stranici pod naslovom „Hrvatski jezik u iseljeništvu“.

Sve lijepo i dobro do jedne rečenice koja me jako ražalostila, a vjerujem ne samo mene. Ta rečenica glasi: „Na kraju možda nije na odmet spomenuti da se narodnost ne gasi s gašenjem jezika“.

Čudim se da gđa Runje tako nešto može i pomisliti a pogotovo napisati u jednom katoličkom listu. Ispustila je iz vida jednu nepobitnu tvrdnju da je jezik osnovno obilježje svake naodnosti i naroda u cjelini. Gašenje jezika jest upravo „najbolji put“ da se izgubi narodnost.

Snagu i rad treba usmjeriti baš na promicanju i učenju hrvatskoga jezika u tuđini, a ne gubiti vrijeme na dokazivanju tolerancije. Da su Hrvati tolerantan narod pokazali su kroz svoju stoljetnu prošlost. Tolerirati nepoznavanje svoga materinskoga jezika jest neoprostivo za svakog pojedinca. Sve hrvatske institucije koje djeluju u iseljeništvu moraju o tome voditi posebnu brigu. Njemačka država je toliko tolerantna da daje priliku našoj djeci da umjesto drugoga stranoga jezika mogu polagati hrvatski jezik u njemačkim školama. Zapijamo se, koliko naše djece tu mogućnost koristi, nego se muče s francuskim i drugim jezicima.

Svako je naše dijete, uz malo truda, sposobno uz njemački, već u ranom djetinjstvu, naučiti i svoj hrvatski jezik. O tome govorim iz vlastitog iskustva, živeći i radeći ovdje više od 20 godina.

U prošlom stoljeću, kada je prijetila velika opasnost zatiranju hrvatskoga jezika i od Mađara i od Srba, napisao je hrvatski pjesnik Petar Preradović nezaboravne stihove u pjesmi „Rodu o jeziku“:

**Po njemu te svijet poznaje živa,
po njemu ti se budućnost osniva.
Ljubi si ga rode iznad svega,
u njem živi umiri za njega!**

I na kraju, nema tolerancije prema neznanju svoga jezika i neka nam kao primjer bude odnos drugih narodnosti u Njemačkoj prema svom jeziku. Svakim danom čujem na ulici među talijanskom, grčkom i turskom djecom kako komuniciraju svojim materinskim jezikom.

Hrvatska djeca ne komuniciraju međusobno hrvatskim jezikom!

Nije utješno da nam djeca plešu hrvatsko kolo i nose hrvatski barjak, a da ne znaju svoj jezik. Najkraći put poznavanja svoje domovine i osjećaja njenoj pripadnosti dolazi preko jezika. Svaka druga tvrdnja je neodgovornost i slaba utjeha za vlastite propuste. Nepoznavanje materinskoga jezika čini nas strancem u vlastitoj domovini.

Nada Anđelka Eremut, Winnenden

Misice na sve strane

Poštovano uredništvo!

Već dulje vremena primjećujem po našim novinama, dnevom tisku, tjednicima i mjesečnicima fotografije i tekstove o našim ljepoticama, „misicama“, a sad se to isto pojavilo i u Živoj zajednici (br. 7–8/95). Kad sam nedavno boravila u našoj lijepoj domovini, zamijetila sam da je izbor raznih misica postao gotovo modom i da svako veće mjesto ima svoju ljepoticu. Pojavljuju se golišave ljepotice na televiziji i u novinama, u kostimima koji više otkrivaju nego skrivaju, pa se pitam čemu služe i koja je svrha svih tih izbora ljepotica. O tome organizatori ne govore u javnosti. Da se razumijemo, nemam ja ništa protiv ljepote, koja je također Božji dar, ali mislim da ljepota treba služiti svojoj pravoj prirodnoj svrsi, a ne trgovini i zloupotrebama. Osobno mislim da se iza takvih izbora kriju kojekakve zamke za mlade djevojke, a čini se i nepravda prema djevojkama koje priroda nije obdaruje tjelesnom ljepotom. Osim ljepote tijela postoji i ljepota duše, koju je doduše malo teže postići i otkriti. Zato bih predložila da se priredi izbor za „Miss humanosti“, gdje bi mladi mogli pokazati svoje nutarnje vrijednosti: pomaganje bližnjemu, razvijanje radnih navika, odgovornost za druge itd.

Kata Kendelić, Aachen

Südslawische und skandinavische Sprachen

Sehr geehrte Damen und Herren!

Vielen Dank für das Zusenden Ihrer Zeitschrift! Leider haben Sie meinen Namen falsch geschrieben. Wenn das meine Schuld ist, möchte ich mich dafür entschuldigen.

Bei dem Artikel auf Seite 9 ist mir auf jeden Fall aufgefallen, daß man dem deutschen Leser das Verhältnis der jugoslawischen Sprachen zueinander am besten im Vergleich zu den skandinavischen Sprachen erklären kann. Schwedisch, Dänisch und Norwegisch

sind alle untereinander verständlich werden aber von der Sprachwissenschaft als verschiedene Sprachen behandelt und auch im Bewußtsein der Bevölkerung so angesehen!

Hoffentlich gelingt es auch den jugoslawischen Völkern möglichst bald ein ähnliches Verhältnis zueinander zu entwickeln wie es den skandinavischen Völkern gelungen ist.

Mit freundlichen Grüßen

Volker Schohl, Frankfurt

Iznenadujuće kvalitetan list

Dragi prijatelji,

jučer mi je u ruke dospio Vaš mjesečnik „Živa zajednica“ i vrlo ugodno me iznenadio svojim sadržajem i kvalitetom. Ja se želim odmah pretplatiti pa Vas molim da mi redovito šaljete Vaš mjesečnik. Molim Vas pošaljite mi račun.

Na koncu Vas srdačno pozdravljam i želim Vašem časopisu uspješan i dug život.

Tomo Curavić, dipl.-Ing., Lauchringen

VJEROM KROZ ŽIVOT • GLAUBE UND LEBEN

PROGRAM LJUBAVI PREMA BOGU I ČOVJEKU

Piše: Vlatko Marić

Isusov program ljubavi prema čovjeku i Bogu vrijedi u svakom vremenu i društvu. Sveci su ispunili taj program, koji je ponuđen svim ljudima.

Pozvani na svetost

Ove godine hrvatski narod je doživio još jednu kanonizaciju, proglašenje svetim od strane opće Crkve jednog od svojih sinova. U zadnjih dvadeset pet godina, Crkva u Hrvata doživjela je treću kanonizaciju jednog od svojih sinova. Zadnja kanonizacija zbila se ovih dana (2. srpnja 1995. u Slovačkoj, kada je proglašen svetim Marko Križevčanin. Crkva u Hrvata proslavlja ovaj događaj kanonizacije 11. rujna ove godine u rodnim Križevcima novoproglašenog sveca. Važan trenutak za Crkvu u Hrvata, važan trenutak za svakog katolika. Trenutak za razmišljanje i za sve kršćane. Kažem, trenutak razmišljanja, jer taj trenutak nameće nam pitanja: Tko je taj kojeg kršćanska Crkva proglašava svetim? Zašto ga ona proglašava svetim, tj. što je vrijedno u životu toga kršćanina te je navelo Crkvu da ga proglasi svetim? Koja je uloga svetaca u kršćanskoj zajednici, u Crkvi, u našem osobnom životu? Ovo su pitanja koja se nameću kršćanima kad je u pitanju jedna kanonizacija, tj. kad Crkva proglašava jednog svoga člana svetim.

Istovremeno je zanimljivo vidjeti i čuti kako današnji kršćani reagiraju na pitanje što je to svetost, što to znači za njih, kakav je njihov odnos prema svecima. Kad se takva pitanja postave kršćanima, onda oni u prvom trenutku reagiraju tako da kažu da poštuju i časte svece, ali da svetost nije za njih osobno, da je to nešto iz prošlih vremena.

Oni koji su bliže vezani uz Crkvu, vrlo su često doživjeli da se ti isti obični kršćani, odnosno mi sami, kad nas snađu životne nevolje, kad nas pritisnu teški problemi, a posebno kad situacija postane beznadna, da se onda utječemo svecima za pomoć. Ponekad se dogodi da naša molitva, neše utjecanje svecima za pomoć ostane bez ikakvog odjeka. Ponekad u takvim situacijama znamo izreći sumnju u pomoć svetaca, u njihovu moć. Ovakav stav kršćana prvenstveno pokazuje nepoznavanje tko su to sveci i kakva je njihova uloga u Crkvi. Ti i takvi kršćani smatraju svece automatima koji, kad se u njih ubaci određena svota novca (molitva), izbacuju određeni proizvod (pomoć).

Kod mnogih ljudi i sama slika Boga nije puno drugačija.

Duhovna dimenzija čovjeka

Ovakav stav prema svecima, otkriva nam, u najmanju ruku, tri stvari:

1. Nepoznavanje biti kršćanstva, njegove stvarnosti, njegove duhovne dimenzije.
2. Takvo shvaćanje i ponašanje ljudi našeg vremena, pa i samih kršćana, ukazuje da takvi zaboravljaju tko je, u stvari, čovjek.

Nije li takvo ponašanje, takvo gledanje na čovjeka posljedica zaborava tko je čovjek, kao i posljedica gledanja na čovjeka kao biće koje zauvijek nestaje? Nije li takvo mišljenje stvorilo sliku da čovjek postoji samo onda kad živi svoj zemaljski život i da u toj stvarnosti svog zemaljskog življenja on jest i nestaje. Takvo mišljenje vodi zaključku da je smrt trenutak kad sve prestaje, kad čovjek postaje ništavilo, trenutak kad sve iz života čovjeka-pojedinca postaje besmisleno: *sâm čovjek, njegov život i njegova smrt*. Kakvog li besmisla doći iz besmisla (-ništa), živjeti bez smisla i nestati u besmislu! Nije li to posljedica zaborava da čovjek nije samo materija, biće ograničeno vremenom življenja na svijetu, nego i eshatološko biće, tj. biće čija budućnost počinje prelaskom praga vremenski ograničenog življenja ljudskog bića u neograničeno življenje u vječnosti.

3. Takvo shvaćanje zaboravlja da kršćanstvo nije nekakva filozofska religija u kojoj pojedinac može sve postići svojim umnim i fizičkim naporom. Ne smije se zaboraviti bitna dimenzija kršćanstva: *solidarnost i bratstvo*. Svojom smrću i uskrsnućem Isus Krist učinio je svoje učenike braćom (a i sve one koji postanu njegovi učnici) te oni zajedno s njim mogu sada Boga zvati „Oče moj! Oče naš!“ (Mt 6,9 i paralele).

Gore opisano ponašanje, te svakodnevno življenje današnjih ljudi, pa i samih kršćana uvjetovano je dugim procesom ateizacije koja je stvorila antropološku maksimu: Čovjek je mjera i cilj svega na svijetu. Jasno nam je danas, (iako to ni danas neki ne uočavaju) da je s takvim poimanjem čovjeka, te poimanjem njegova cilja, vrlo lako zanijekati čovjeka i uništiti ga kad se određeni čovjek postavi za *mjeru* a za cilj postavi *svoje ciljeve*. Dovoljno je spomenuti kao primjer Hitlera i Staljina. Oni dobro ilustriraju ideološko korištenje te maksime! Njihovi glavni (a moglo bi se reći i jedini) argumenti za ostvarivanje njihova ideološkog programa *bili su sila i moć*. Takva ideologija i takvi ljudi nužno vodi u propast druge, te njih same.

Isusov program

Ovom destruktivnom ateističkom gledanju suprotstavlja se (i mora se suprotstaviti) kršćansko gledanje na čovjeka i na svijet. Čovjek je Božje stvorenje kojeg je Bog postavio da upravlja svijetom. Ali ne bilokako. Onako kako mu je Bog zapovijedio, onako kako ga je Bog tijekom vremena odgajao, te mu konačno pokazao kako se treba ponašati prema svemu stvorenom, a posebno prema čovjeku. Primjer ponašanja i djelovanja Bog je

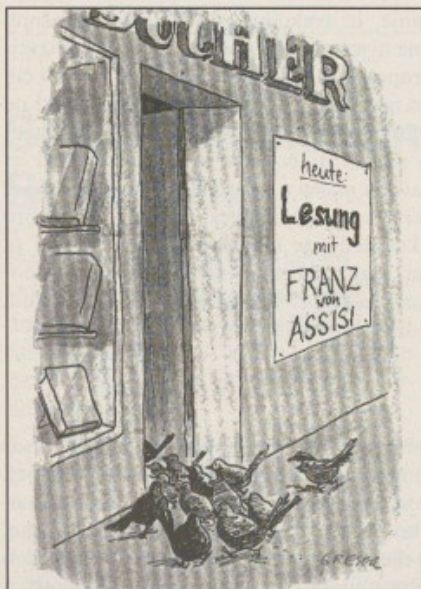
VJEROM KROZ ŽIVOT • GLAUBE UND LEBEN

pokazao u Isusu Kristu. Ponašanje Isusa Krista nije manifestacija sile i moći, nego *manifestacija ljubavi*. Vrhunac manifestacije ljubavi Isusa Krista jest njegova smrt na križu. Svojom smrću na križu, svojim uskrsnućem Isus iz Nazareta pretvara ono što je bilo simbol sile i uništenja u simbol najveće ljubavi i života, života s Bogom i u Bogu. Služenje, ljubav prema čovjeku, posebno prema onomu koji je odbačen. Isus pokazuje kao vrhunac ljubavi prema samom Bogu: Nema veće ljubavi... (Iv 15, 13). Isusov govor nije pusto teoretiziranje, nekakav politički program kandidata za izbore, program koji ostaje mrtvo slovo na papiru onoga trenutka kada su izbori završeni. Isus je ostvario svoj program, ali isto tako traži od onih koji prihvate njegov program da ga ispune. Njegov program ljubavi prema čovjeku i prema Bogu vrijedi u svakom vremenu, u svakom društvu. On ostaje program svakog njegovog prijatelja, svakog njegovog učenika (Iv 15,14). Da ovaj program nije samo teorija, samo izborni program, nego stvarnost uvijek nanovo ostvarivana, pokazuje Crkva, pokazuju sveci koje nam ta ista Crkva daje za primjer kao one koji su u svom životu ostvarili Kristov program. Sveci su dio Crkve, i to oni dokazuju da je Kristov nauk ostvariv. Oni su isto tako poziv, uvijek novi poziv na avanturu s Kristom. Sveci, ljudi od krvi i mesa, poput nas, govore nam, pokazuju i ukazuju na istinitost i mogućnost ostvarivanja u našem životu Isusova programa.

Mjera svetosti

Stoga ih vrijedi pogledati izbliza, upoznati se s njima. Bez sumnje ćemo otkriti kako su nam bliski, kako su nam slični, kako su ponekad bili i bizarni u ponašanju, gotovo čudaci, a uz to su nam neki njihovi postupci možda nerazumljivi, pa čak i odvrtni. Može nam se dogoditi da se čak i upitamo po čemu su oni sveti, zašto ih je Crkva proglasila svetima? To je *pravo* pitanje. Kad nađemo odgovor na ovo pitanje vidjet ćemo da je dotični svetac ili svetica ostvario Kristov program ljubavi prema Bogu i čovjeku. Kod svakog sveca ili svetece naći ćemo da je u svom životu stavio poseban naglasak na ostvarivanje jednog aspekta Isusova programa. Istovremeno ćemo otkriti i sredstva koja je koristio da bi to postigao. Upravo ta svetačka specifičnost, kao i sredstva

njenog ostvarivanja može biti poticaj i za nas. Može se dogoditi da i mi otkrijemo svoj put k svetosti upravo meditirajući život određenog sveca ili svetece. Ako se zabavimo čitanjem životopisa svetaca, naći ćemo puno toga o njima. Tako ćemo zapaziti da su neki sveci iza sebe ostavili napisane čitave biblioteke, a dok su drugi jedva znali pisati. Jedni su visoki dostojanstvenici Crkve, a drugi opet obični kršćani, očevi i majke obitelji. Jedni su javno svjedočili svoju vjeru pred protivnicima vjere, a drugi, pak, u svakodnevnom življenju, gotovo neprimjetno tu istu vjeru živjeli. O nekima su napisane čitave biblioteke, a o drugima jedva da nađemo jednu bilješku u kakvom teološkom leksikonu. Sve nam to još više govori da se svetost ne mjeri slavom i napisanim teološkim djelima, ali isto tako i visokom funkcijom u Crkvi, nego ostvarivanjem Isusovog programa ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Sigurno je da je tijekom povijesti Crkve bilo puno svetih ljudi i žena koji su ovaj Kristov program ljubavi ostvarili, a Crkva ih nije javno proglasila svetima. Nije rijetko da u kršćanskim zajednicama, nakon smrti pojedinih članova zajednice, sama kršćanska zajednica zna reći: „Bio je to čovjek (žena) svetog života!“ Za neke će te iste zajednice pokrenuti postupak proglašenja svetim, a za druge neće biti pokrenut nikada. Ni to ništa ne umanjuje njihovu svetost. Crkva se sjeća tog „neizmjernog mnoštva“ onih koji su „oprali haljine svoje i ubijelili ih u krvi Jaganjčevoj“ (Okt 7,9.14) na blagdan *Svih svetih*. Crkva se sjeća tih nepoznatih svetih, ali isto tako moli ih za zagovor kod Boga za pomoć Crkvi koja je još na putu prema vječnoj domovini. Ova molitva ovim nepoznatim svetima, kao i ona poznatima, jest apel na solidarnost, na bratstvo onih koji već žive puninu Evandjelja od strane onih koji ga svakodnevno pokušavaju živjeti. Tu se ostvaruje logika Kristove prisutnosti u Crkvi, ali isto tako i stvarnost Crkve sastavljene od njenih članova koji su već u „Očevoj kući“ (Iv 14,2) i ovih koji su na putu prema toj istoj „Očevoj kući“ (Iv 14,2). Sveci su svjedoci ponuđenog i ostvarenog spasenja, ali i poziv nama na traženje svetosti, odnosno, trajne intimne bliskosti, trajnog dara Boga onima koji stave svoje povjerenje u onoga koji je „Put, Istina i Život“ (Iv 14,7). Ta blizina jest znak, i otvorena vrata onima čiji povratak Otac čeka (Lk 15,20-31) A Otac čeka svakoga od nas... ■

FAZ 20. 4. 1995

HRVATSKI VOJNI INVALIDI

Invalidi mole za pomoć

Naše je uredništvo u lipnju posjetilo izaslanstvo Udruge hrvatskih vojnih invalida domovinskog rata Herceg-Bosne iz podružnice Zenica, u kojem su bili Mato Palavra (58), predsjednik udruge i član udruge Mato Suknjov (52). Invalidi zeničke podružnice nisu samo ranjenici nego i prognanici. Žive u vrlo teškim uvjetima. Osnovani su poduzeće HPZ za graditeljstvo, proizvodnju, trgovinu, turizam i ugostiteljstvo, koje je registrirano kod višeg suda u Mostaru. Nu, za početak im je potrebna financijska pomoć. Kažu da ne žele živjeti od milostinje niti od humanitarne pomoći. Iako su invalidi, žele raditi koliko mogu i znaju. Zato su i osnovali

poduzeće. Sada bi im bilo najpotrebnije slijedeće: računalo s pisačem, pisači stroj, pokretni kombibus koji bi mogao poslužiti kao grill ili imbis, kiosk, automobil kojim bi se moglo taksirati. Svi oni koji žele i mogu pomoći hrvatskim zeničkim invalidima mogu se javiti na adresu: Udruga hrvatskih vojnih invalida – podružnica Zenica, Hotel „Zenit“, 88390 Neum, BiH. Tel. 00387/88/880144; fax. 880140. Oni koji žele pomoći novčano mogu poslati svoje priloge na devizni račun: Zagrebačka banka Zagreb: 70920-280-8910049-48-06-03243-7 ili 7100-280-48-06-03243-7 kod Hrvatske banke d. d. Mostar, filijala Neum. ■

GODINA ŽENE 1995.

U POVODU IV. SVJETSKJE KONFERENCIJE O ŽENAMA

Francuski katolički dnevnik

„La Croix“ u povodu četvrte svjetske konferencije o ženama koja se održava u Pekingu od 4. do 15. rujna ove godine, donio je seriju prikaza o ženama iz raznih dijelova svijeta. Među devet žena iz raznih država svijeta (Indije, Amerike, Singapura, Egipta, Švedske, Francuske, nalazi se i jedna žena Hrvatske: Nada Majer. Prikaz je („La Croix“ od 26. kolovoza 1995.) zanimljiv iz više aspekata, pa smo se odlučili prevesti ga.

Hrvatska žena

Žene svijeta – Hrvatska

9. Nada Majer, tumač u ratu

Reportažu napisala Agnès Rotivel
Koristeći s lakoćom diplomatski jezik, Nada, postavši službeni tumač svoje zemlje, pomaže diplomatima i novinarima komunicirati i razumjeti događaje

„Informacija je bila potrebna kako bi međunarodna zajednica saznala što se događa“

Ona ne hoda, ne trči, ona leti. Nada Majer živi sto na sat. lijepa silueta se uzdiže pred događajima, tamo gdje rat vlada. Ova 54. godišnja žena, tumač, rođena u Zagrebu 3. svibnja 1941., jest glas svih onih što ih Hrvatska prima kao diplomate, generale te novinare što su došli pokriti rat u ex-Jugoslaviji.

Kao djevojčica, slučajno se našla u razredu koji je učio francuski, iako su njeni roditelji željeli da uči njemački jezik. „Na dan početka školske godine bila sam fascinirana sandalama što ih je nosila jedna učenica mojih godina. S očima uperenim u sandale, slijedila sam je i našla se u raz-

redu koji je učio francuski. Tim je sudbina bila zapečaćena. Nada je nastavila studij koji je bio isprekidan boravcima u Francuskoj. Izvanredna učenica, tako da lako, bez pogreške, prelazi s Voltaireova jezika na argo-jezik (šatrovački), uz simpatičan prizvuk akcenta. Nakon studija francuskog jezika i komparativne književnosti, Nada, udana i majka jednog djeteta, radi u Francuskom institutu u Zagrebu kao tajnica-prevoditeljica. Miran život, ali monoton za ovu ženu akcije.

Godine 1972. rafinerija iz Bosanskog Broda traži jednog prevoditelja. Nada se prijavila, dobila zaposlenje, te živi tamo „najljepše dane svog profesionalnog života“. Česta putovanja vode je posvuda po Europi... i u Francusku, zemlju koju je posvojila i koja ju je posvojila.

Ali 1991. godine sve se ruši. Srbi napadaju Sloveniju, i Nada više nije stavila nogu u Bosanski Brod sve do studenog 1992. godine kada, radeći s jednim novinarom iz *La Croix*, doživljava pad grada, kojeg su okupirali Srbi. U prihvatnim centrima za izbjeglice koji se improviziraju s druge strane mosta, koji već dijeli Bosnu od Hrvatske, nalazi bivše kolege pritisnute

tugom, izgubljene, što su pobjegli pod bombama ne ponijevši ništa. Ohrabruje ih, a po povratku u Zagreb bit će uvijek prisutna, spremna pomoći Hrvatima, Bošnjacima ili Srbima, žrtvama ovoga rata.

U međuvremenu odgovarajući na natječaj hrvatskog ministarstva informiranja, Nada je postala službeni tumač. Promjena sredine. Poslije naftološkog rječnika, evo je u sudaru tenkovima, topovima, minobacačima i drugim ratnim oruđima za koje nije znala ni da postoje. Druga vremena, drugi običaji! Sve je to odvodi daleko od lijepe francuske književnosti na koju se navikla na sveučilišnim studijama. 20. srpnja 1991. godine Sisak bombardiraju Srbi. Traži se tumač koji bi pratio ekipu švedske televizije. Nijedan muški tumač nije prihvatio ponudu, a Nada, misleći da je u pitanju čast domovine, se nudi. „Prvi put u životu vidjela sam lokve krvi“, sjeća se ona. „Jedan mladi hrvatski gardist je ubijen“.

Evo je u pravoj drami. Sudbina je neće poštediti: 7. listopada kuća joj je pogođena granatom. Muž joj je ranjen, a šteta je velika. Kad bi svatko smirio loptu, Nada ide s novom snagom dalje. „Imala sam osjećaj da je informacija neizbježna da bi međunarodna zajednica saznala istinu o onome što se događa, kako bi je to dovelo do toga da sve učini kako bi to sve prestalo“, objašnjava ona. „Imam sina i nisam željela da upozna rat“.

Na terenu ona otkriva neznanje specijalnih izvještača svjetskog tiska: „Znali su za Jugoslaviju, ali ih je malo čulo za Hrvatsku“. Ona im je pedagog ali isto tako zapažena savjetnica. Za novinare stalno mora slušati radio kako bi ih upoznala s uvjetima na terenu. „Smiješno je, – kaže ona – ali ja nisam uopće imala straha“.

U tim prilikama susrela se s onima koji pregovaraju. „Neću nikada zaboraviti susret s generalom Morillonom nakon njegova povratka iz Srebrenice“, povjera-

Sudionice susreta

GODINA ŽENE 1995. • JAHR DER

va se ona. Prevela je za sve televizije svijeta govor generala kojim je odbio predati srebreničku enklavu što su je Srbi napali. U hotelu Esplanada, gdje ga je našla, rekla mu je da mu ne govori kao generalu nego kao „čovjeku koji je imao hrabrosti ostati u Srebrenici“. Sjeća se također njegovog odgovora, kojeg od tada nije prestala meditirati: „Uskoro Srebrenica neće biti ništa drugo nego jedna uspomena“. Bilo je to 1993. Skora povijest dala mu je za pravo.

Uloga posrednika prisiljava Nadu na uzdržanost, na kontrolu same sebe. „Ali jednog dana – priznaje – iznevjerila sam zlatno pravilo. Bilo je to za vrijeme susreta između hrvatskog generala Bobetka i francuskog generala Lapreslea. Ovaj posljednji, govoreći o srpskim napadima na dubrovačko područje izjavio je: „Srbi pucaju zato što se boje“. Izvan sebe, Nada je odgovorila: „Moj generale, onda se trebaju bojati grada Vukovara“. (Vukovar je pao u srpske ruke nakon strašnog tromjesečnog opsijedanja, a za to vrijeme međunarodna zajednica je ostala totalno bespomoćna. Više od 2800 osoba još uvijek se vode kao nestale.

Danas, kad bi rat prestao, da li bi Nada našla život? „Nedostaju mi kazalište i glazba“, priznaje ona. „Od početka rata nisam ništa pročitala osim jedne zbirke Shakespearea, a to je bilo u Sarajevu... To putovanje u bosanski glavni grad, u siječnju 1995. godine, u pratnji jednog francuskog novinara, puno me je obilježilo. Prije svega, stigla sam onamo u najstrašnijim uvjetima prelazeći pješke jedan dio planine Igmana po snijegu. Mislila je naći u tom gradu prijatelje Srbe, Hrvate, Muslimane koji su se tu nalazili. „Htjela sam im reći da se ništa nije promijenilo među nama pored svih ovih događaja. Htjela sam ih čuti, ohrabriti ih. Hodajući ulicama Sarajeva, promatrajući ruševine, shvatila sam da Srbi mogu uspjeti jednog dana razrušiti ovaj grad, ali ne dušu njegovih stanovnika.“

Orijentiri

Postotak pismenosti odraslih: 97,5%
Postotak školovanja (sve kategorije zajedno): 86,5%
Nada dosega životne dobi: 75,6 godina
Koeficijent plodnosti: 1,4
Postotak mjesta u parlamentu (gornji i donji dom) 5% (na dan 24.8.1985.)
Postotak mjesta u vladi: 8% (na dan 24.8.1985.)
Zaposlene žene (počevši od 15 godine): 43 %

(Izvor: Hrvatsko veleposlanstvo u Parizu.) S francuskog preveo: Vlatko Marić

EHINGEN/DONAU •

Piše: Stanka Vidačković

Žena u dijaspori

Oko 500 Hrvatica iz gotovo svih hrvatskih katoličkih misija biskupije Rottenburg-Stuttgart sudjelovalo je na susretu održanom 9. srpnja ove godine u Ehingenu/Donau.

Susret, pod motom „Bog središte mog života“, organizirao je Odbor za rad s hrvatskim ženama, u suradnji s Uredom za izobrazbu odraslih Hrvata, čiji je voditelj dr. I. Tomislav Međugorac, a pod pokroviteljstvom biskupijskog ordinarijata.

Ovu godinu, posvećenu ženi, organizator je želio ovim susretom svečano obilježiti, a to je ujedno i doprinos hrvatskih žena Biskupijskom danu, koji će se održati od 1-5. listopada ove godine, s temom: „Vjerovati danas – Na tragu tajni života“. Upravo o toj temi raspravljalo se i na ovom susretu hrvatskih katoličkih žena u Ehingenu. Da li je vjera u današnjem vremenu životno strana? Ima li ona značenje za svagdanji život? Mnogi su razočarani, a u Crkvi ima negodovanja, sumnji, rezignacije. Ljudi napuštaju Crkvu iz raznoraznih razloga. Hrvatice su se na ovom susretu pitale što one kao kršćanke mogu pridonijeti da svijet bude čovječnije oblikovan i prožet Kristovim duhom. Pozornicu u „Lindenhalle“ svečano je ukrasio gosp. Julio Lovrić-Caparin, natpisom s motom susreta, velikom otvorenom Biblijom i gorućom svijećom, simbolom Kristove prisutnosti, te slikom djevojke u plavom, s kruhom i ružom, simbolom Biskupijskog dana.

Susret je započeo kratkom meditacijom nad tom slikom. Nakon meditacije žene su svečano zapjevale „Oče naš“. Sve nazočne je pozdravila Stanka Vidačković, predsjednica Odbora za rad s Hrvatima. Zaželjela im je dobrodošlicu i ugodan dan. Poseban pozdrav uputila je gosp. prelatu Jürgen Adamu, referentu za strance, te gđi Barbari Weidinger, referentici za žene i obitelji u biskupiji.

Voditelj cjelodnevnog programa ovoga susreta žena, bio je vlč. Luka Lucić, predstavnik hrvatskih svećenika u biskupiji Rottenburg-Stuttgart.

U svom pozdravnom govoru, prelat J. Adam izrazio je svoje divljenje i zahvalnost hrvatskim ženama, prenio im srdačne pozdrave biskupa Waltera Kaspera.

Rastavljena i ponovno udata

Na ovom susretu žena nije bilo referenta, kao što je to uobičajeno. Žene su same svjedočile o svojoj vjeri, o svom životu u svakidašnjici.

Govorile su o trostrukom opterećenju žene u obitelji, na poslu, u domaćinstvu; o odgoju djece u sekulariziranom svijetu, o situaciji rastavljene i ponovno udane žene; o strahovima pred budućnošću te o životu kršćanina u svakidašnjici. Izvještaje o tim temama pripremile su žene iz Ulma, Sindelfingena, Stuttgarta, Tuttlingena i Waiblingena. Ti izvještaji nisu bili samo teorija, već je u njima bio pretočen život žena iz naših hrvatskih katoličkih misija.

Posebno je bila dirljiva „javna ispovijed“ žene iz Sindelfingena, rastavljene i ponovno udane koja je rekla: „Ja znam da živim u grijehu, svjesna sam da ne mogu primati sakramente, ali uzdam se u Božju dobrotu“. Ona se udala vrlo mlada. Nakon trećeg djeteta muž ju je ostavio jer dijete nije htjela pobaciti. Otišao je s drugom ženom koja je i sama očekivala od njega dijete. No, sa sobom je odveo i najstariju kći. Ova majka to je teško mogla preboljeti. Nakon osam godina, što je bila sama s djecom, upoznala je čovjeka slične sudbine, oženili su se i rodila je još jedno dijete. Bila je sretna kad joj se kćerka vratila, jer se prvi muž ponovno rastavio. „Da, imam osjećaj krivnje. Nosim na sebi dva križa, križ rastave i križ ponovne udaje.

No ipak, nikad se nisam osjećala napuštenom od Boga, još uvijek mu se iskreno molim. Najteže mi je podnijeti prodoran pogled onih koji me osuđuju kada dođem u crkvu. Odmah to osjetim i

FRAU 1995

to me najviše boli“ rekla je mlada žena drhtavim glasom.

Slušajući ovo potresno svjedočanstvo, mnoge oči orosiše suzama, a posebno u onih žena koje se nalaze u sličnoj situaciji. Ova hrabra žena i njima je dala nekoliko savjeta: nemojte sebe sažalijevati, mislite pozitivno o sebi, tražite pomoć i svoja prava, molite se Bogu i uzdajte se u njegovu dobrotu.

Žena koja je izvješćivala o odgoju djece rekla je da djecu treba početi odgajati dvadeset godina prije njihova rođenja, tj. treba odgojiti njihove roditelje. Najvažnije je biti uzor svojoj djeci u moralnom, vjerskom i nacionalnom pogledu. Ne tužiti se da je ovaj svijet pokvaren, te da su prijašnja vremena bila bolja. To je jeftina isprika. Svijet je onakav kakvi smo mi.

Dvosatnu pauzu za ručak žene su iskoristile za osobne susrete, izmjenu misli, razgovor. Ručak su im pripremili muškarci iz HKM Ulm, a u posluživanju su im pomagale Njemice, na inicijativu prefekta „Gimnasialkonvikta“ St. Josef, godp. Hansa Joakima Fogela, koji je Hrvatice počastio kavom. Budući da je bio lijep i sunčan dan, ručalo se u dvorištu ispred konvikta. Žene su se nakon ručka ponovo vratile u dvoranu. Meditacijom „Inkarnacija“, koju je pripremila sestra Ancila Vukoja, započeo je drugi dio programa. Žene i djevojke iz Stuttgarta, izvele su prigodan igrokaz „Obraćanje“, vrlo uspješno, jer su stalno bile prekidane burnim pljeskom.

To što se nakon toga dogodilo bilo je toliko potresno, da je teško naći riječi kojima bi se moglo opisati. Trebalo je to osobno doživjeti. Tri žene, majke, svjedočile su, kako su na sebi doživjele djelovanje Božje ljubavi i dobrote.

Nekoliko sudionica susreta slikalo se za uspomenu na pozornici koju je uredio Julio Lovrić-Caparin

Nikola je u nebu

Gđa Dušica Radočaj pročitala je nekoliko svojih stihova koje je napisala nakon gubitaka svoga dvadesetgodišnjeg sina Nikole, koji je izgubio život u prometnoj nesreći na sam Božić. Svu bol svoga srca ova majka pretočila je u riječi: „Bog bi s nama, bi nam dobar i milostiv. Podaj mi milost da u nescijesti tjelesnoj, budem svjesna Njegove prisutnosti. Kad mi reče jedna žena: 'Zašto plačete, ta Nikola je u nebu', niz moj obraz kotrljale su se suze u liku križa, duša moja ko iskočit htjede, nebu u pohode! Pružih ga k nebu, ko najljepši dar, a srce mi je plakalo! Bože, isprao si moje oko suzom i vid sad moj, do Tebe seže“.

Gđa Radočaj je napisala i neke stihove baš za ovaj susret: „Bože, Ti si središte mog života, Ti si centar i periferija. Od

sama središta ko spirala odmotavaš se unaokolo do u beskonačnost.

Bože, središte moje, k Tebi hrlim svih mi dana, po Tebi prosim, po Tebi križ ja svoj nosim, s Tobom dijelim sve radosti, zlateć pute mi i suzu, žednu tažec svu mi grud. O Bože, kako Te lako naći i na nebu i na zemlji, ali u sebi ponajteže. Kad na mene naviru noći, Ti puštaš mjesecinu sjati, da bih Te našla na Putu!“

Gđa Baltazara Vrbat iz Schwäbisch Gmünda, najdublje je doživjela Boga u svojoj bolesti kad su svi digli ruke od nje. Ona reče: „Ja sam još uvijek bolesna, ali se ne bojim smrti. Svaki dan doživljavam kao dar Božji, zahvalna sam za svaki osmijeh i svaku suzu. Vas molim, ne čekajte da obolite, da bi doživjele Božju blizinu. Tražite Boga dok ste zdrave.“

Potresno je bilo svjedočanstvo Njemice, gđe Ane Marije Lovrić, čiji se sin izljuje od droge zahvaljujući molitvama. Ona je u to duboko uvjerena. Zamoli sve nazočne da zajednički za njega izmole Oče naš, i preporuči ženama da svakodnevno mole krunicu.

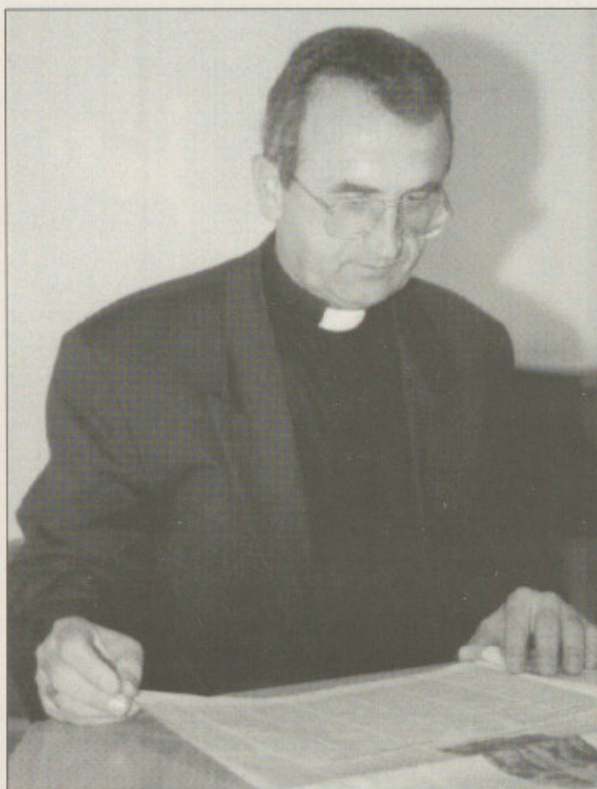
Nakon ovih potresnih ali dubokih svjedočanstava, žene iz misije Ulm izvedoše meditativni ples uz pjesmu „Bože moj, što je jutro?“ U svečanom euharistijskom slavlju, kao vrhuncu ovog susreta, žene su na oltar prinijele sve svoje brige, bolesti, strahove, ali i sreću i radost, što su kršćanke.

One će dugo pamtit ovaj susret u Ehin-genu. Prelat Adam im na kraju susreta reče: „Biskupija je ponosna na vas, hrvatske žene. I pored svih teškoća, vi kao žene, imate šansu pronaći novi stil kršćanskog življenja u obitelji, Crkvi i društvu. Budite hrabre, slušajte i slijedite svoje srce.“

Što jači spol misli o nama?

- Muški su suprotno ženama analfabeti što se tiče izražavanja osjećaja.
- Ženske traže supermane.
- Ženska kao partner bi trebala u potpunosti podržavati muškarca, a ne imati neke svoje depresije.
- Treba u životu nešto proći, pa se tek s preko 20 godina udavati. Jer, nažalost, udaje s 18 godina zaglube u život jedno uz drugo ili pak rastava zbog trećeg/treće.
- Odgoj djece žene znaju bolje.
- Kod predbračnih odnosa ipak malo veću odgovornost snosi ona, jer ona mora izaći na kraj s posljedicama.
- Ženi treba zvanje da je svoj čovjek, da obogati obitelj, ali ne treba neophodno raditi izvan kuće.
- Grozne su one nove cipele, podignute. Ubiju svaku ženstvenost, iskvare hod.
- Ono na što vraćam pozornost na djevojci su zubi i nokti.
- Žena mora upravljati novcem i obitelji.
- Žene je iskvario promiskuitet. Zbog toga boluju, ali ne priznaju. v.š.

INTERVIEW

MONS. ŽELIMIR PULJIĆ, BISKUP DUBROVAČKI

Dubrovnik osuđen na

O problemu „pravednoga mira“ na skupu u Königsteinu. O nedostatku svećenika u biskupiji i o etničkom čišćenju u Boki Kotorskoj. Velika solidarnost Dubrovčana u ratu. Zaštita

Živa zajednica: Vi ste ovih dana bili na kongresu organizacije „Kirche in Not“ u Königsteinu. O čemu se razgovaralo?

Želimir Puljić: Ovo je 45. međunarodni internacionalni kongres koji organizira „Crkva u nevolji“ na kojem pretežno sudjeluju predstavnici Crkava istočne Evrope. Na ovom sastanku bili su predstavnici četrnaest naroda, tj. oko 320 sudionika. Glavna tema ovogodišnjeg kongresa bila je *Istočna Europa i doprinos kršćana za mir u društvu*. Nakon velikih promjena u istočnoj Europi, pitali smo se koliko danas kršćani mogu doprinijeti miru u društvu? Poznato je da usprkos naglim promjenama nabolje, npr. u našoj domovini nema mira.

Žz: Je li barem članovima te organizacije sada jasnije stanje u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini i, a izgleda da je bio problematičan i pojam samoga mira, pravednoga mira?

ŽP: Malo, pomalo ljudi shvaćaju u čemu je stvar i bit ovoga rata. Stalno se govori o građanskom ratu, o vjerskom ratu, a zapravo zaboravlja se ono najbitnije da ovo nije rat nego agresija koja je imala svoju ideološku podlogu. Kardinal Kuharić, koji me poslao da ga zastupam na ovom kongresu, napisao je pismo u kojem ima nekoliko rečenica, koje su zapele ljudima za oko. On se pita što je to mir, pa veli da mir nije mir jačega. Mir nije

ni onda kada je nepravedno nametnut. Mir je uvijek povezan s pravdom. I zato Kuharić inzistira stalno da nema mira bez pravednog mira. O tome je baš bilo i u diskusiji govora – što je to pravedan mir? Morali smo izložiti što katolički nauk i u Novom katekizmu, kao i Crkva od Augustina preko sv. Tome stalno naučava, da postoji pravedna obrana i pravedni mir, pravedni rat. To je konačno i Papa nekoliko puta u svojim intervencijama istakao, kad je govorio o Bosni i o Hrvatskoj, tumačeći pravednu obranu.

Mir je djelo pravde, istine i slobode

Žz: Koji su zaključci kongresa?

ŽP: Na koncu je izdato priopćenje u pet točaka u kojima je zapravo istaknuto ono što sam već rekao, a to je da u Europi još nema mira unatoč promjenama. Dapače po peti put u pet zadnjih godina se stalno govori upravo o ratu u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, stalno se govori o ratu u „bivšoj Jugoslaviji“, ali to je zapravo rat koji se vodi samo u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Istakao bih samo zapravo dvije stvari, koje su, čini mi se, najbitnije u tom priopćenju. Kršćani u Europi ne bi smjeli ostati skrštenih ruku i gledati kako društvo ide svojim tijekom. Kršćani se moraju angažirati, moraju biti kvasac

novih promjena, nametnuti se, postati aktivniji, pokazati se većom stvaralačkom prisutnošću u tim promjenama i ne smiju ostati na rubu društva. Druga vrlo važna stvar koja je, čini mi se istaknuta pod inspiracijom Kuharićeva pisma, jest da je mir u društvu uvijek djelo pravde, istine i slobode. Dakle nema mira gdje nema slobode, nema mira gdje nema istine i nema mira gdje nema pravde.

Dubrovniku je teško

Žz: Sad smo kod našeg Dubrovnika koji se već evo nekoliko mjeseci nalazi ponovno na udaru granata istočnohercegovačkih Srba. Vidjeli smo na televiziji i slike poginulih mladih ljudi na dubrovačkim plažama. Kako to sad ponovno podnosite Vi, Vaši vjernici i stanovnici cijelog dubrovačko-konavoskog područja?

ŽP: Moram reći da se to prilično teško i sa strahom podnosi, jer je napad na Dubrovnik zapravo počeo odmah nakon izbijanja rata u istočnoj Slavoniji, i to sa svih strana. Nitko nije ni očekivao u Dubrovniku da ćemo biti napadnuti, jer nije bilo nikakvih kasarni, nije bilo nikakvih nacionalnih trvenja, nitko zapravo nije vjerovao da bi se moglo dogoditi ono što se dogodilo. Kao što i sami znate, Dubrovnik je pretrpio velika razaranja, pola biskupije bilo je okupirano jednu cijelu godinu. Mnoštvo od oko pet do šest tisuća kuća je razoreno ili spaljeno, a znate da kamene kuće ne gore baš lako,

e bio smrt

mnogi odlaze iz Dubrovnika i postaje li Dubrovnik hrvatska provincija? Bez pomoći iseljenika ne bismo preživjeli.

preko 200 kapela i crkava je oštećeno ili spaljeno. Stravično je bilo poslije oslobođenja 1992. običi tim krajem i vidjeti ono što se moglo vidjeti po Slavoniji, oko Knina i svim krajevima gdje je okupator stao svojom čizmom. I kad je 1992. godine taj dio oslobođen, iskreno smo se ponadali da se napadi više ponoviti neće. Ali, ove godine, posebno nakon oslobođenja zapadne Slavonije, a potom Knina i cijele tzv. Krajine, Dubrovnik je ponovno pod granatama. Možda zbog toga što se misli da je Hrvatska tu najslabija, najtanja i da ju je tu najteže braniti, a ne isključuje mogućnost da se tu i najlakše može ucjenjivati. Mi smo na neki način ucijenjeni cijelom Hrvatskom. Jasno da ljudi to teško podnose. Za onu prvu agresiju su još imali snage, ali nakon svega pretrpljenog, nije lako sada ljude zadržavati i osjećam da ljudi pomalo napuštaju biskupiju. Osim toga mora se uzeti u obzir da već četvrtu godinu turizma nema, a Dubrovnik od toga živi. Standard ljudi je pao vrlo nisko. Moram reći da određeni pesimizam, određeni strah vlada među ljudima i to me zabrinjava.

Crkva budi nadu i optimizam

Žz: Kako bi se mogao nadvladati taj pesimizam? Gdje je izlaz? Što Crkva kao poduzima da se prevlada taj pesimizam?

ŽP: Pokušavamo buditi nadu, optimizam. I zapravo, ovi posljednji događaji u Hrvats-

koj probudili su nadu. Ali, kad čujete grante, kada padaju blizu vas, kada vidite da sve gori oko Dubrovnika, teško je čovjeka uvjeravati u suprotno. Nadam se, a i događaji u Bosni sada bi to mogli potvrditi, da se rat primiće kraju, da se bliži kraj i našim patnjama. Sve su to znakovi nade.

Žz: Što zapravo hoće istočnohercegovački Srbi držeći Dubrovnik u šahu već četiri godine? Govori se o nekakvoj mogućoj trgovini oglede izlaza na more. Očito je da su ti napadi iz Trebinja koordinirani i s jugoslavenskom, tj. velikosrpskom politikom.

ŽP: Sigurno. Rat je započeo upravo s takvim ciljem. Najprije rat je počeo, navodno, radi Prevlake, koja bi trebala biti u sklopu Boke Kotorske. Gledajući strateški, Prevlaka je de facto zemljopisni dio Boke Kotorske. A tko ima Prevlaku, ima nadzor nad Bokom Kotorskom. Nu, Prevlaka je uvijek bila Hrvatska, u sastavu Dubrovačke Republike, već dugi niz stoljeća i mislim o trgovini nema govora. Ne isključujem mogućnost da oni još uvijek planiraju na neki način dobiti Prevlaku i dobiti izlaz na more možda upravo na tom dijelu. Ali, koliko sam čuo od političara, i od hrvatske vlade, o tome nema govora, a pogotovo što se tiče samih Dubrovčana.

Žz: Dakle, neće biti osnivanja nove Dubrovačke Republike pod srpskim protektoratom.

ŽP: Ne. To je za vrijeme okupacije bio pokušaj. Čak su bili našli neke ljude koji bi to preuzeli u Cavtatu. Bio je to, hvala Bogu, neuspjeli pokušaj.

I Boka ostaje bez Hrvata

Žz: Kad ste spomenuli Boku Kotorsku, poznato je, eto, iz povijesti da je to zapravo bio više manje hrvatski kraj, s katoličkom biskupijom u Kotoru. Kakvo je stanje katolika i Hrvata u tom području?

ŽP: Kao i u cijeloj dijaspori. Kao što je u Vojvodini, na Kosovu, kao što je u svim krajevima gdje su Hrvati manjina, a radi se o šikaniranju. Pozivaju ih telefonom, nazivaju ih ustašama, pozivaju ih da se sele se u Tuđmanovu državu. Čini se da i Boka Kotorska ostaje bez stanovnika koji su zapravo dali pečat tom kraju.

Žz: Imate li kontakte s biskupom u Kotoru?

ŽP: Biskup kotorski, budući da je Dubrovčanin, ponekad dođe u Dubrovnik za pojedine fešte, pa se imam priliku s njime sresti. On se ne tuži previše, ali

Hrvatima u Boki nije lako. Istina, ima u Boki i glasova iz opozicije, ali su nemoćni. Bojim se da će, nažalost, i Boka Kotorska biti etnički očišćena.

Žz: Imate li možda ekumenskih kontakata s predstavnicima drugih vjerskih zajednica u Dubrovniku?

ŽP: U Dubrovniku sam, u sklopu pohoda katedralnoj župi, pohodio i sve vjerske zajednice koje postoje u samom gradu, na području katedralne župe. Tako sam pohodio i židovsku zajednicu i pravoslavnu općinu i islamski centar. U svim tim zajednicama su me lijepo primili i u pravoslavnoj crkvi je bio izvrstan doček. Istina, u Dubrovniku nemaju već dulje vremena svoga paroha, ali službu vrši umirovljeni paroh koji je ostao u Dubrovniku cijelo vrijeme rata, a umirovljen je prije 20 godina.

Žz: Koliko trenutno ima pravoslavnih vjernika?

ŽP: Pa ni sam paroh ne zna točan broj. Prije rata je bilo nešto preko 4000 onih koji su se priznavali, ne znam da li vjernicima, ali su se nacionalno izjašnjavali Srbima i Crnogorcima, tako da vjerujem da ih je većina još uvijek ostala u gradu, a otišli su oni koji su se angažirali na agresorskoj strani. Mislim da osim tu i tamo kojeg incidenta u Dubrovniku nemaju nikakvih problema, što se tiče suživota sa svojim sumještanima Hrvatima.

Nedostatak svećenika

Žz: Vi ste na čelu drevne Dubrovačke biskupije. Hoćete li nam dati osobnu kartu te biskupije?

ŽP: Dubrovačka biskupija je jedna od starijih naših biskupija. Navodno je još od doseljenja Hrvata postojala biskupija koja je nakon razaranja Cavtata preselila u Dubrovnik. Granice biskupije su de facto i granice nekadašnje Dubrovačke Republike, te otoci Korčula, Lastovo, Elafiti i Mljet. Biskupija ima oko 90 000 stanovnika, od toga je nešto oko 80 000 katolika. Ima tu još zajednica pravoslavnih, grupa muslimana i grupa Židova. Biskupija ima 62. župe, pet dekanata, 48 aktivnih dijecezanskih svećenika, deset ih je u mirovini. To je zapravo jedan od većih problema ove biskupije, koja nažalost, u zadnje vrijeme, posebno zadnjih petnaestak do dvadeset godina, nema podmlatka, a pogotovo nema podmlatka sa svoga područja. To je moja velika briga i mislim da biskupija koja nema svojih zvanja, nažalost ne može gledati u svijetlu budućnost. Problem Kotorske biskupije je također u tome. Svi

INTERVIEW

svećenici su sa strane. Pomalo je i Dubrovnik spao na te grane, te mora pomoć tražiti od drugih biskupija. Veliki broj svećenika potječe upravo iz Hercegovine, Bosne ili iz sjeverne Hrvatske.

Žz: *Koji su, osim nedostatka svećenika, trenutno najveći problemi u Vašoj biskupiji?*

ŽP: Veliki problem ovoga kraja je i to što je u ovom ratu doživio strašno poniženje. Možda nikada u prošlosti Dubrovnik nije bio tako ponižen, tako osiromašen, tako upućen na pomoć drugih. A to je strašno. Dubrovnik je uvijek bio ipak središte hrvatske kulture. Ima svoj image, bogatu, tradiciju. A sada je bio prepušten na milost i nemilost. Bio je na neki način osuđen na smrt bez ikakvog procesa. Napušten. Strašno je bilo biti u Dubrovniku u ono vrijeme opsade. Rat je ostavio psihičke i materijalne posljedice. Razoreno je puno kuća, drevnih palača u gradu, ekonomija je uništena, turizma nema, a to je sve bio na neki način izvor egzistencije života tih ljudi. Bojim se da Dubrovnik s te strane proživljava veliku krizu jer ljudi silom prilika odlaze.

Druge stvar koja mi se čini poraznom za ovaj dio Hrvatske jest to od stvaranja nove hrvatske države neki njezini rubovi postaju provincijom. A da Dubrovnik bude provincijom, to je opet jedno novo poniženje. Trebalo bi razmišljati da se Dubrovniku vrati njegovo staro dostojanstvo, njegove zasluge, njegov image, jer kad si provincija onda automatski taj kraj postaje pasivan. Ljudi odlaze. I ako ljudi ne ostaju ondje, ako nema nešto što će ih zadržati, onda nema izgleda za budućnost. I to me zabrinjava. Kad je već tako, da je taj dio Hrvatske, koji je zaista na rubu Hrvatske, ali baš zbog toga što je na rubu, ne bi smio postati provincija, a to zapravo postaje.

Žz: *Uzrok tomu je vjerojatno trenutna i fizička i svaka druga nesigurnost. Nije li možda ovaj rat, koliko god je bio zlo i prilika da Dubrovnik, koji je živio od turizma i koji se bio uljuljao u blagostanju, prođe kroz izvjesnu katarzu i možda doživi jedan novi image, obnovu?*

ŽP: Tome se nadam i to priželjkujem. Nisam pesimist u tom smislu da poniženje ne može uroditi plodom, ne samo za Dubrovnik nego za cijelu

Hrvatsku. Ovo je možda prigoda da svi nešto uradimo da se zaista ovaj nesretni rat iskoristi za dobro. To može biti prigoda da se razvije veća solidarnost među ljudima. Za vrijeme rata je vladala strašno velika solidarnost među Dubrovčanima. Kad se sjetim kakva je solidarnost za vrijeme rata bila među ljudima, poželim da se tako nastavi i u miru. Za ovo ljeto je bila planirana akcija da se naši ljudi iz Slavonije, iz Zagreba i drugih mjesta organizirano dovedu na ljetovanje u Dubrovnik, ali zbog ponovnih napada na grad nije ostvarena.

Solidarnost bez granica

Žz: *Kad ste spomenuli iseljene Dubrovčane, evo i mi se nalazimo u Njemačkoj u dijaspori, pa da Vas upitam imate li kontakte s klubovima „Dubrovnik“ u inozemstvu, po cijelom svijetu. Imate li neke planove s njima? Postoje li nekakve akcije uz dobrotvorne?*

ŽP: Mislim da je ovaj rat probudio i one koji nisu možda bili u dubrovačkim klubovima i koji nisu bili organizirani, jer svatko ima nekog svoga i htio mu je na neki način pomoći. Moram reći da je ovaj rat uistinu imao pozitivni doprinos u angažmanu ljudi i u domovini i u inozemstvu. Nekoliko puta sam to rekao, a to mogu i sada ponoviti, da mi za naše preživljavanje u domovini moramo zahvaliti u prvom redu našoj braći u inozemstvu.

Pomalo me to podsjeća na Josipa koji je, eto, nekim pukim slučajem bio prodan, ali je u Egiptu s faraonovog dvora spasio svoju braću u nevolji. Čini mi se da su naša braća u inozemstvu isto bili naši Josipi. Moram reći, a to sam često čuo i osjetio, da su možda više patili nego mi, koji smo bili izravno ugroženi. Sjećam se, kad sam bio u Americi, pa sreo naše ljude baš iz dubrovačkog kraja, koji rekoše da nisu mogli spavati. Jedan Amerikanac, koji je zaljubljenik u Dubrovnik, reče mi da je bio često na rubu srčanog ili živčanog sloma u vrijeme napada na grad.

Osjetio sam da je naša patnja učinila zapravo i naše ljude u inozemstvu osjetljivijima, da su patili s nama da su nam jako puno pomagali. I neka im ne dodije činiti dobro.

Razgovarao i snimio: Anto Batinić

BLAGO MILOSRDNIMA

Pomoći mnogočlanim obiteljima

U zadnje vrijeme se u nas mnogo govori o demografskom problemu i naseljavanju ljudi po selima. Inače će nam mnoga sela ostati prazna.

Uza sve svoje župničke, profesorske i uredničke poslove imao sam „hobi“ da organiziram gradnju kuće pokojoj višečlanoj obitelji u oskudici. To sam učinio i u svojoj bivšoj župi Đakovački Selci, u obitelji Kate Poplašen, koja je ostala udovica s devetero maloljetne djece. Četvorica su joj sinova u ovom ratu bila u gardi, a dvojica su poginula. Kata je nesretnim slučajem ostala udovica s 11 djece. I njoj sam uz pomoć donatora sagradio kuću i opskrbio je pokuštvom. Ovoga puta bih želio pomoći obitelji Nike Čorića.

Nedavno mi je Niko Čorić došao u sobu i molio da mu pomognem nabaviti šljunka za rad na kući, jer živi od socijalne pomoći, invalid je (znatno savijene kralježnice i čestih glavobolja) pa nije za teški posao. On stanuje inače u Dragotinu nedaleko od Đakova. Sjeo sam u automobil i otišao vidjeti cijelu situaciju.

Doseljenik je. Još prije domovinskog rata, radeći u Vukovaru, zaradio je malo novca i kupio staru kućicu u Dragotinu. Kad se ta dotrajala kućica počela lanijske godine rušiti, bio je prisiljen graditi novu. Šestero djece. Većina je u osmogodišnjoj školi. Uz pomoć dobrotvora i velike muke podigao je novu kuću pod krov. Svih osam članova obitelji trenutačno prebiva u neožbukanoj kuhinji, bez struje i vode. Niko je prodao jedinu kravicu za pokrivanje kuće pa mu djeca nisu imala ni mlijeka.

Odmah sam mu rekao da me posjeti u Đakovu. Ondje sam ga osigurao i zdravstveno i socijalno. Nabavio sam mu pun, kamiončić koza. Sad imaju dovoljno mlijeka i sira.

No, treba u kuću uvesti struju, ožbukati je, staviti vrata i prozore, srediti podove i nabaviti najnužnije pokuštvo. Dogovorio sam se s električarem za njegov posao, sa zidarom što on ima učiniti tako da kuća bude useljiva do zime i da ta mnogočlana obitelj dobije osnovne uvjete za život. U toj djeci je budućnost naroda.

Ukoliko netko može i želi sudjelovati u pomoći ovoj mnogočlanoj obitelji, nek se javi na moju adresu, jer sam ja preuzeo cjelokupnu brigu oko dovršenja spomenute kuće. Moja adresa: Dr. Ivan Zirdum, svećenik, 54400 Đakovo, pp 51, Hrvatska.

Unaprijed toplo zahvaljujem u ime mnogočlane obitelji u oskudici!

Dr. Ivan Zirdum

DOMOVINA • HEIMAT

OSOBNI POGLEDI

Piše: Jura Planinc

Istarski dnevnik

Krah opsese „velika Srbija

Ponedjeljak, 31. srpnja 1995.“

Umag, stari hrvatski grad s deset tisuća duša, vrata Hrvatske na krajnjem sjeverozapadu Istre polako se budi. Sedam je sati. Slušam BBC London na hrvatskom jeziku. U labavoj prosrpskoj osovini Pariz-London-Moskva ne kukaju previše zbog uspjeha hrvatske vojske na bojišnici oko Bosanskog Grahova i Glamoča. Poslije obilnog doručka odlazim pješače – per pedes apostolorum – u centar grada. Ponajviše zbog novog broja dvomjesečnika „Erasmus“, časopisa za kulturu domokracije, i u njemu izvrsnog priloga prof. dr. Ozrena Žuneca, sociologa i pričuvnog časnika HV, pod naslovom: „Okučanski zaključci.“ Prof. Žunec rezimira dosadašnja iskustva rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1991-1995., te naznačuje mogući rasplet. „Kako je 'velika Srbija' zapravo samo projekt golog osvajanja i zaposjedanja teritorija i kako uz to nije imala i nema nikakav civilizacijski, kulturni, gospodarski itd. sadržaj, onda nije ni moglo imati nikakvu mobilizacijsku privlačnost, osim one koja se bazira na pukim brojevima, kada se pokazalo da su ti brojevi pogrešni, cijela je ideja došla u pitanje. Povevši jedan u cjelini sasvim nemoderan rat s opsadama, 'etničkim čišćenjima' – primjenom taktike 'spaljene zemlje' i pljačkama, Srbi su sve karte stavili na puku geopolitiku, antikvarnu 'znanost' iz XIX stoljeća: jednodimenzionalnost ove osnovice učinila je 'sve Srbe u jednoj državi' idejom neizvedivom u suvremenosti“ (O. Žunec).

„Čitanje je jedno od najkatoličikijih izuma“, veli Blixa Bargeld. Vani je oblačno vrijeme pa je to idealna prilika za nastavak čitanja hrvatskog i njemačkog tiska arhiviranja dobrih članaka i pisanja razglednica pajdašima i znancima po Hrvatskoj i Njemačkoj. Radio Vatikan donosi u 19 sati između ostalog prilog o jednoj katoličkoj Banjalučanki, koja sada kao prognanica iznosi kako za ratnih godina nikad nije čula među Hrvatima govoriti o mržnji ili osveti prema srpskim tlačiteljima. Hrvatski katolici mole za njih i dijele zajedno i posljednju koru kruha. Pax Christi iz Freiburga zauzima se za utamničenog srpskog generala Trifunovića, koji nije htio razarati Varaždin i povukao se s vojskom bez borbi iz grada. Osuđen je zbog toga u Beogradu na 12 godina robije.

Rovinj - istarski biser

Foto: ab

Rim u Hrvatima vidi mogućnost susreta s Istokom

Utorak, 1. kolovoza 1995.

Prekrasan sunčani dan. Odlazimo na kupanje u obližnje turističko naselje i plažu Stella Maris. Uz šljunkovitu plažu su restorani, slastičarnice, barovi, bungalovi i teniska igrališta s jednim hrvatskim barjakom na glavnoj tribini. Bujna mediteranska vegetacija sa stoljetnim borovima i mladim bagremovima pruža dobru zaštitu od prejakog sunca za osjetljivije turiste. Među borovima su se smjestili umirovljenici, većinom tek pridošli turisti, i žilaviji čitači s podebljim knjigama. Na plaži je mladarija, obitelji s malom djecom, samohrane majke. Ima nas lijepih i manje lijepih, lakših i težih, okruglih i tananih, s trbusima pivskim ili bez njih. Prizimo se i znojimo na suncu. Htjeli bismo biti ljepši, tamnopotiji i mladi. Za to treba i nešto podnijeti, mamicе su u prvim redovima, odmah uz more, igraju se i pračkaju sa sitnom djecom i budno paze na njih. Očevi su u blizini, s novinama ili bez njih, poneki i s crnim naočalima kao mafiozi. Nema više one prijašnje buke, psovki iliti jačih glagola u grlatih sinova s „brdovitog Balkana“. Na plaži su naši susjedi: Slovenci, Talijani, Austrijanci, Nijemci i Mađari.

Vrijeme odmora je i vrijeme čitanja. U današnjem „Vjesniku“ čitam razgovor s prof. dr. Franjom Šanjek, dekanom i profesorom crkvene povijesti na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Tekst je naslovljen: „Rim u Hrvatima vidi mogućnost susreta s Istokom“ i više je nego zanimljiv.

„Očito je da smo mi vezani na zapadnu rimsko-kršćansku civilizaciju, čiji smo integrativni dio, ali i element koji se tijekom stoljeća zalagao za crkveno i političko jedinstvo europskog Zapada i Istoka. Hrvati se zalažu za zajedništvo kulture, znanosti, oni ravnopravno sudjeluju u razvoju europske kulture i znanosti“ (F. Šanjek).

Hrvatski TV-dnevnik podsjeća na četvrtu obljetnicu brutalnog protjerivanja Hrvata iz Dalja, Erduta i Iloka po srpskom konunističko-fašističkom osvajaču. Prežalosne slike sa splavima punim hrvatskih progranika obišle su čitav svijet u ljeto 1991. i bio je to početak objektivnijeg gledanja na srpsku agresiju i u njihovih tradicionalnih saveznika Francuza.

Navečer, oko 22 sata, smo u umaškoj luci na koncertu „Marlboro Music“ s Alenom Vitasovićem i voditeljicom Vlatkom Pokos. Na brodu, prekrasno rasvijetljenom hrvatskom jedrenjaku, sviraju strani električari. Slušamo, pjevuckamo, plješčemo, grickamo slane kokice i lijepo nam je. Na povratku doma zagolica nas miris pečenog kukuruza koji je nažalost bio već unaprijed rasprodan.

Stradanja Hrvata u Bosanskoj krajini

Srijeda, 2. kolovoza 1995.

Krasan dan. Cijela obitelj u moru. Jest lijepa ta sunčeva svjetlost, vedrina, čovjek se i zbog nje dobro osjeća. Gledam na gore u vrhove stoljetnih borova, osluškujem tihi burin, a od ptica se tu i

DOMOVINA • HEIMAT

tamo oglasi samo pokoja žuna ili divlji golub sa svojim jednostavnim pjevom, koji zvuči kao: „Kupuj kruh, kupuj kruh!“ Čitam najnoviji broj „Glasa končila“, posebno pažljivo podlistak iz povijesti Banjolučke biskupije: „Otkad i kako žive Hrvati katolici u Bosanskoj krajini?“ Bosanska je krajina u srednjem vijeku pripadala Hrvatskoj, a bila je podijeljena na osam upravnih političkih jedinica-župa. To su župe: Gorička, Dubička, Sanska, Vrbaska, Psatska, Humska, Mrenska i Zemljanička. O njima su opsežno raspravljali ugledni povjesničari, kao Šišić, Klaić, Smičiklas. Prema Šematizmu iz godine 1974., broj katolika banjolučke biskupije iznosio je 180.023 od kojih je 87.796 katolika bilo na području Bosanske krajine. „Više od 60.000 katolika s područja Bosanske krajine u posljednje je tri godine rata u Bosni i Hercegovini u nemilosrdnom i nerazumnom etničkom čišćenju protjerano, a jedan manji dio je radi neprestane torture, obespravljenosti, siromaštva i životne nesigurnosti napustio svoja ognjišta i sklonio se izvan ovog teritorija“ (GK, 30.7.1995.).

Raznovrsnost može biti plodonosna

Četvrtak, 3. kolovoza 1995.

Vrijeme putovanja – vrijeme čitanja, veli njemački pisac Hochhuth. Po njegovu mišljenju, tjelesnom odmoru pridružuje se duševni i samo onda, ako se paralelno s promjenom mjesta boravka pridruži i promjena životnog vremena. Dakle, ne čitati na odmoru knjigu, koja se bavi sadašnjošću već onu koja omogućuje putovanje u stari ili srednji vijek ili najmanje u bližu prošlost.

Čitam lijepo opremljenu knjigu poznatog hrvatskog jezikoslovca, salezijanskog daka, prof. dr. Stjepana Babića (1925) Hrvatski politički vicevi“, Zagreb 1995. Prof. Babić skupio je od 1945. do 1992. oko 1200 političkih viceva koji su se pričali u Hrvatskoj (Socijalistička Kolonija Hrvatska). Najviše ih ima o diktatoru Titu, kao predstavniku vlasti, sile i komunizma, pa o Miki Špiljaku (Majkl Špajk) i o Milki. Politički vicevi su bili oporba komunističkom režimu, služili su za rasterećenje zbog nemoći da se na

Uzimam u ruke najnoviji broj mjesečnika „Veritas“, i čitam zanimljiv razgovor s prof. dr. Esadom Čimećom ravnateljem Instituta za primjenjena istraživanja u Zagrebu. Hercegovački Hrvat Esad Čimić je i predsjednik Udruge za vjerske slobode u Hrvatskoj. „U hrvatskom identitetu, čak po Starčeviću, participiraju, pored katolištva, i islam, i protestantizam i agnosticizam i ateizam. Ja nikako ne vidim da bi u službi hrvatske ideje i hrvatske državnosti bilo da se taj mozaik razbija i osiromašuje.

...Svjedočeći snošljivost i tolerenciju i u ratu, te otvaranje mogućnosti za uzajamni rast i bogaćenje, to prije ćemo osigurati i sam mir. (...) Kada rat završi, vjerojatno će nestati i odbojnost prema srpskoj manjini u Hrvatskoj.“ (E.Čimić)

Ženevski pregovori s pobunjenim hrvatskim Srbima nisu po običaju donijeli nikakvog pomaka za mirno rješenje reintegracije „Krajine“ u hrvatsku državu. Preplaćeni UN- i EU-birokrati pokušali su neuspjele pregovore prikazati kao nekakav uspjeh. Predosjećam drukčiji govor, govor oružja.

Početak „Oluje“

Svanuo je prekrasan ljetni dan. Radio BBC-London javlja u 7 sati da je HV u 5 sati napala Knin. Na cesti prema Novigradu susrećemo nekoliko hrvatskih vojnika kako hitaju prema svom odredištu. Osjećaj radosti i nelagode, svi ionako nisu pozvani, samo odabrani. Mi u inozemstvu ne dolazimo u obzir. S brodom polazimo točno u 9 sati na jednodnevni izlet. Plovimo nekoliko kilometara od istarske obale prema Poreču. More je mirno, plovidba ugodna. Na brodu je stotinjak turista većinom iz Slovenije, Austrije, Njemačke i Mađarske. Voditeljica puta Sandra i jedan Novigradanin dvore nas sokovima i domaćom malvazijom. Ljudi su opušteni, zadovoljni, umjesto nas „pjeva“ lokalni radio. Tu i tamo čuje se i pokoja budnica i patriotska pjesma ili marš, znak da je slamanje srpske pobune u tijeku. Plovimo pokraj starog Poreča, voditeljica nabraja u nekoliko rečenica na hrvatskom i njemačkom jeziku glavne znamenitosti grada. Ljepotica Eufrazijeva bazilika iz 6. st. poslije Krista dobro se vidi, baš kao i sam stari grad. Mislim na hrvatske ratnike, izustim u sebi od vremena koju strelovitu molitvicu za njih. Plovimo dalje prema Vrsaru, starom gradiću, važnom mjestu u starokršćanskom vremenu, iz kojeg potječe starokršćanska bazilika na samoj obali, od koje su sačuvani samo temelji. Ulazimo u više od deset kilometara dugi Limski fjord. Negdje na sredini kanala vidi se na

Svjeece za pokojne osloboditelje

Protjerivanja Hrvata s područja banjolučke biskupije se nastavljaju iz dana u dan. HRT javlja kako je danas protjerano iz mjesta Šimići preko stotinu Hrvata, koji su morali platiti do obližnje Save putarinu od 400 DM, a sa sobom su smjeli ponijeti koliko stane u najlonsku vrećicu.

Moderna tehnika zlata vrijedi. Meso i riba s električnog roštilja još su ukusniji nego s onog na ugljen, a i sve je urednije i čistije. Veseli dječji smijeh i razgovor ugodni uz istarsku malvaziju potrajaše do drugog HRT-dnevnika.

drugačiji način izrazi otpor pa su prema tome i dokument doba u kojem su nastali. „Komunizam je bio ružna mrlja na licu čovječanstva, ali će s tonućem u povijest ta ružna slika padati u zaborav pa treba mnogo podsjetnika da se sve ne zaboravi. Vicevi su jedan od njih, mislim nezaobilazni“ (S. Babić). Jedan Babićev vic iz 1970.: „Jesi li čuo da se u Jugoslaviji ukida Brailleevo pismo? – ? Progledao je i posljednji slijepac.“

Hrvatsko more je plavo, kao i nebo iznad njega, a na našoj plaži Stella Maris je i zelenkasto od okolnih borova i akcija.

DOMOVINA • HEIMAT

lijevoj strani, kojih pedeset metara iznad mora gusarska pećina, pocrnjela od dima.

Sjetih se odmah kninske razbojničke jazine, koja u to vrijeme samo što nije zauzeta. Plovimo dalje prema Rovinju i vidimo Koversadu, jedan od najvećih europskih kampova za golače. Poslije ručka u jednom rovinjskom restoranu odlazim s obitelji do prekrasne bazilike sv. Eufemije, koja je nažalost u rano poslijepodne bila zatvorena. Uspit pitam domaće dečke dokle su stigli branitelji i čujem da je oslobođen Sveti Rok u Lici. Na Crvenom otoku kod Rovinja se kupamo i sunčamo dva sata. Na radiju čujemo kako hrvatski bojovnici napreduju po cijeloj „Krajini“. Oko 19 sati stižemo natrag u Novigrad. Kako je lijepa hrvatska Istra! Ne žurimo se u Umag, večeramo u novigradskom restoranu nedaleko obale. Gosti su većinom stranci, ostali su, nije ih prestrašila „Oluja“. Na HRT čujemo u drugom dnevniku da su položaji pobunjenih Srba probijeni na 30 mjesta. Bože čuvaj Hrvatsku!

„Blagoslovljeni koji se na ovom svijetu brinu o miru“ (Shakespeare)

Subota, 5. kolovoza 1995.

Nakon četiri godine srpske okupacije hrvatske vojno-redarstvene snage oslobodile su stari hrvatski kraljevski grad Knin. Na kninskoj se tvrđavi od danas vijori 20-metarski hrvatski stijeg. Nelegalna paravojna srpska tvorevina „Krajina“ ruši se iz sata u sat kao kula od karata. „Hrvatska je četiri godine bila žrtva nepravdnog napada, koji je prouzročio neopisive patnje pojedincima, obiteljima i cijelome narodu. (...) Predsjednik Republike Hrvatske i predsjednik hrvatske Vlade pozivaju građane srpske nacionalnosti na oslobođenim područjima neka ostanu. Imaju pravo ostanu! Imaju pravo na svoj dom! Imaju pravo živjeti na svome sigurni, slobodni, jer su i oni bili pod vlašću jednoga brutalnoga totalitarizma. To je logika civilizacije ljubavi, pravednosti. (...) Sada se otkrivaju misli mnogih srdaca. Sada je više pod sudačkim okom legitimna akcija Hrvatske da oslobodi svoje područje nego bombardiranje hrvatskih gradova“ (kardinal Kuharić).

Drške i neotesane izjave EU-aparatička Bildta, arogantog Vranitzkog i neobaviještenih novinara iz labave prosrpske osovine London-Pariz-Moskva ozlojedile su hrvatske građane. Po dosadašnjoj taktici izjednačavanja žrtve i agresora žele zapadnoeuropski cinici sada optužiti Hrvatsku za „etničko čišćenje“. Američki

veleposlanik stavlja stvari na pravo mjesto i pobija te neznalice.

Izbjeglice ne odlaze dragovoljno nego na poziv SPC i po naredbi srpskog generala Mrkšića. „Dosta je patnja! Dosta je suza i krvi! Dosta je rana i smrti! Neka odgovorni za sudbinu naroda i svijeta donesu pravedne odluke da se gradi bolji svijet, svijet pravednosti i slobode, mira i ljubavi. To je Božji dar, koji Bog želi dati obraćenim srcima. Zato usrdno molimo da svanu dani mira i pomirenja. Svim ranjenima i ožalošćenima zbog gubitka svojih dragih sa zahvalnošću izražavam iskrenu kršćansku sućut“, stoji na kraju izjave zagrebačkog nadbiskupa dr. Franje Kuharića.

Na Breljanskim susretima ovog vikenda s temom: „Hrvati u svijetu i njihovo stvaralaštvo“, na skupu u organizaciji MH, hrvatski povratnik prof. Vinko Nikolić je između ostalog rekao: „Hrvatski branitelji na način divljenja pokazali su u vremenu koje se mjeri satima kako se bori za slobodu i što im znači domovina. Odlučnim koracima tako ostvaruju san svih hrvatskih iseljenika, političkih emigranata i socijalnih migranata da Hrvatska više nikad ne bude porobljena i da živi u miru i blagostanju“ (Vjesnik, 7.8.95.).

Caritas nakon „Oluje“

Nedjelja, 6. kolovoza 1995.

Veselim se lijepom vremenu i dobrim vijestima o oslobođenim mjestima. Na vrijeme se spremamo za misu poldanjiu u župnoj crkvi Uznesenja Marijina i sv. Pelegrina, zaštitnika Umaga. Krenuli smo pješice, ali nas nakon kraćeg pješčenja sustigne autom susjeda iz ulice i poveze nas na misu. Crkva ima vrijedan inventar, između ostalog drveni venecijanski poliptih iz 14. stoljeća, oltar iz 17. st. s drvenim raspelom, orgulje iz 1776. i stropne dekoracije furlanskog majstora Bissona. Župni zbor predvodi skladno

pjevanje. Župnik Jelenić posebno je spomenuo branitelje prije Očenaša, kojeg smo svi usrdno izmolili za njihov sretni povratak.

Poslije mise nas je pozvala domaća župljanka na kavu i kolače, te nam onda domaćin donio domaćeg vina i travarice, koje sami peku. Pomalo su zabrinuti za svog sina, koji je upravo na bojišnici negdje u Lici, kamo su upućeni preko Senja istarski branitelji. Poslije Velikog Petka Hrvatskoj sviče Uskrs. Nakon oslobađanja okupiranih 68 župa „crkve, kapele, župni stanovi i groblja zatečeni su ili potpuno uništeni ili strahovito devastirani. Istodobno, pravoslavne crkve i parohijske kuće ostale su nedirnutе, ili su ponegdje lakše oštećene u borbenim djelovanjima“ (GK).

P.S.

Na potrebe pučanstva koje je ostalo na oslobođenim područjima nakon „Oluje“ i povratnika koji se već pomalo vraćaju svojim srušenim domovima odmah je reagirao i Hrvatski Caritas (HC) i Caritas internationalis. (...) Nakon savjetovanja HC je dao apel za pomoć u osnovnim programima preživljavanja europskim Caritasima, od kojih su neki (mađarski, nizozemski, njemački, švicarski i drugi) već i prije apela nazivali i nudili svoju pomoć.

HC ističe da će jednako pomagati katoličkim i pravoslavnim povratnicima. Najpreče potrebe povratnika su hrana i higijenske potrepštine, navodi HC, ali će za one koji su bili u četverogodišnjem progonstvu trebati i osnovne kućanske potrepštine – štednjaci, madraci, posteljina, osnovno posuđe za kuhanje i pribor za jelo, alati za čišćenje, obnovu i gradnju. HC najavljuje da će se morati osnovati novi Caritasovi opskrbni centri na oslobođenom području, te da će to biti briga biskupijskih Caritasaa. ■

Stoj ponosno, zemljo Hrvata

*O sirota moja zemljo,
Roso još nesvanule zore,
Perje meko iz slavujeva gnijezda,
Pjesmo dobrodošlico!
Tko koti skakavce u žitna polja
i širi kugu, čade i vlagu
po djeci tvojoj?
Tko dira kosti pradjedova
Pali i ruši
Svetinje i domove
Pred vjedama svijeta
Nekažnjen?*

*Sirota moja zemljo,
Žilava ostani!
Kao stoljetni hrast
Što iz utrobe tvoje raste:
Savij se pred olujama,
Odbaci zelenilo kad mrazi stegnu,
Budi hrana gusjenicama,
Al' nipošto ne padaj,
Stoj ponosno,
Zemljo Hrvata!*

Dalibor Perković, Mainz

OMOR 1995.

Oluja je prošla -

Sloboda je došla kao sunce

Za Hrvatsku

Rekao sam vjernicima, da i ove godine, ako ikako mogu, pođu u Hrvatsku. Da moja preporuka ima i svoj primjer, ja sam krenuo prvi, kao i svake godine i nije mi padalo na pamet, da Hrvatsku zamijenim, recimo, s Mallorcom. Nema to usporedbe, jer kad bih ja i na Mallorcu otišao, mogao bi mi zrakoplov onamo tijelo odpremiti, ali bi moj duh otišao i bio na Jadranu. Čemu se onda raspinjati? Odoh, kamo srce me vuče. Odoh u Hrvatsku!

Do granice

Ranoljetna kiša pada. Pada kroz cijelu Njemačku, pa nastavlja i u Austriji. Nije ni Slovenija bez nje. I u Hrvatskoj me dočekala. Pomislio sam na blagoslov u njoj, ali bi mi bilo draže bez nje, ta ja idem na ljetovanje. Možemo izabrati vrijeme kad ćemo ići na odmor, ali kakvo će vrijeme biti, nije u našoj moći. Oraspoložio sam se i sam sebi rekao: *bit će kako bude* i upao u zastoj pred naplatom kroz Tauern. Obradovan mnoštvom, misleći da idu prema Hrvatskoj, brzo dodoh do Karavanki i razočaran ustanovih, da mi radost nema osnove; mnoštvo modernih nomada ode drugdje. U Brezovici na granici Hrvatske ne nađoh zastoja, a volio bih da ga je bilo. Eto, nije...

Oltar Domovine

I hrvatsko nebo rasplakano, kišno, tmurno i samo još u mom srcu žari neki žar, kojega ta okolnost ne gasi: *Hrvatska!* Na smjerkazu – Zagreb, i ja hitim onamo.

Nisam više sam. Uzeo sam prатnju da nekoga pitam, da nekom pričam, da slušam, da s nekim hodim, da osjetim to što vani nemam.

Sv. Ivan na Novoj Vesi. Bogoslužje u crkvi prođe, a ja zakasnio. Bogati ručak lako ostavih domaćim gostima i krenuh s pratiocem do Lagvića, a dalje nogu za nogom, polako uzbrdo do Oltara Domovine. Voda se na Kraljičinu zdencu radosno kotrlja prodolinom, ptice ušutkala kiša, a mi i rijetki šetači polako naprijed uz pokoje poklizavanje natrag. Tajanstvena tišina, prokisle bukve i mokri Medvedgrad kao da Boga mole nad zamagljenim

Unutrašnjost spaljene crkve sv. Ante u Kninu. Na slici s lijeva na desno: fra Marinko Vukman, iseljenik Bošnjak iz Australije, fra Željko Čurković, gradonačelnik Hrvaca, kninski župnik fra Luka Delić i fra Petar Klapež.

Zagrebom. Čuvari vatre ozbiljni poput vremena vide sve odlazeće i dolazeće.

Nejednaki kameni blokovi u travi, kao polja hrvatskoga grba, sabrali su cijelu Hrvatsku od Dunava do *Našega mora* oko plamička iz ledine. Skratih sebe do koljena na jednom od kamenova i klanjam se Domovini: To je, dakle to – gdje se dođe, gdje se stane, gdje se moli, gdje se kiti, gdje se klanja, gdje se časti, gdje se voli.

O, Gospode, tko god dođe ovdje dati čast mojoj domovini, neka je blagoslovljen, neka je sretan, neka je dobro došao! Zemljo voljena, počivalište mirno budi svojim darovateljima života za Tvoju slobodu. Živima u sebi daruj blagostanje, mir i radost življenja. Pokojnima pokoj vječni. Amen!

Risnjak

Ne smijem kud bih htio, zato idem kuda mogu. U Zagrebu sam se htio malo informirati o prirodnom parku Risnjak, pa ga pogledati. Rastužio sam se, jer ured za Hrvatski turizam nema nikakve informacije. Turistički ured za Zagreb nije nadležan, nemaju programe, a Hrvatske planine nisu radile. Nije mi ostalo drugo, nego polako prema Delnicama i pokucati

na vratima Risnjaka. Imao sam sreću ondje zateći ing. Željka Štahana i arh. Jasminku Hrabač, poznavaoce ove ljepote i autore poučne staze „Leska“, pa vidjeh i ovu našu ljepotu zavučenu u njedrima Gorskog Kotara. Nije Risnjak poput Plitvica ali je mjesto ljepote netaknute kakva je iz ruke Stvoriteljeve izišla. Tko ima vremena i kuna, za planinski odmor, ne treba tražiti ljepše mjesto.

Lika

Iza Senja krenuh uz Velebit prema Krasnom. Uska i usprisa katramova staza vijuga kroz kamenje, kraj ograd-, kroz šumarke, sve dok pogled ne pukne u jednoj krasnoj prodolini koja se i zove Krasno. Krasno je stvarno krasno. Zavežanj se koči nad njim, a on u zelenilu počiva svoj mir i spokoj u velebitskom masivu kao kolijevci izložen planinskom suncu. Livade se kose, a krumpiri taman procvjetali, a lipe još mirišu.

Svetište Gospe od Krasnog u obnovi, a župnika ne bi, pa sam ga samo izvana posjetio i vidio. Slavoluk na proplanku, a stajališta križnog puta vode prema Gospi, o kojoj je pjesnik Pavelić zadivljen pjevao hvalospjeve veličine i ljepote Isusove Majke.

tiha se osjeća

Manjak smjerokaza, a ono malo što ih ima meta su metcima naših vojnika pa su izrešetana kao sita, učini da čovjek prođe i onuda kuda nije planirao i da ne dođe ondje gdje se uputio. Tako je bilo i meni. Preskočio sam Kosinju, eto nehotice. U Kutarevu sam susreo autobus Ličana iz Zagreba koji su došli pripremiti za Karmenicu, Gospino slavlje kao što je nekad bilo. Zaželio sam im sretno.

Gospić je blizu bojišnice pomalo prazan, srušen i zabarikadiran. Nije ostalo drugo nego dati se k moru i bježi polako preko Maslinice, Zadra, Šibenika k Splitu.

Split

Split je ove godine slavljenik. On je starac od 1700 lita. A mlad je, jer je pun mladosti, svoje i doseljene. U njemu je živo ka u košnici. Uske kale ga čine i življim, pa je svuda tismo.

Uvik san se pita, zašto je Split tako lip, mlad, drag, ugodan, šesan? Naša san

rišenje. U ulici J. Jelačića na jednom izlogu pročitao: „Lipost od glave do pete“. Eto, ovo još nisam nigdi na svitu vidio. Neka živi lipi Split, najlipši na svitu i u okolici i njegovi stanovnici lipi od glave do pete!

Pobožna vozila, nepobožni vozači

Ove godine promet u Hrvatskoj nije baš pregust. Policajci dobro paze na brzine kretanja. Ima malo i više zaustavljanja. Razumljivo.

Primijetio sam da nema vozila bez krunice oko nutarnjeg ogledala. Simbol nam je postala krunica. To je i opravdano, jer je Marija naša Odvjetnica. Ponos je to isto vidjeti umjesto zlatnog lanca, na vratu branitelja. Dobro je da smo okićeni s tim, ali krunicu ne moli ni vozilo, ni vrat, nego Marijin štovatelj. Mislim da bi i vozači trebali postati malo pobožniji, pa manje bezobraznih riječi, psinke, nepažnje... tada će krunica imati smisla i na vozilu i na vratu.

Mlada misa

Moje rodno mjesto često slavi slavlja mladih misa. Bogu zahvaljujem na tom, što se taj izvor zvanja u Otoku, nije ugasio. Pišem samo radi toga što me se duboko dojmilo kako su mladi na prikazanju prikazali i zastavu uz spomen imena palih iz Otoka na ruke mladomisljenika. Kao da su mu htjeli Hrvatsku staviti na dlan i svu ljubav datu za nju na oltar u njegovu prvu žrtvu. Mladomisljenik je to sve ganut prihvatio.

Ima Otok spomen ljubavi prema domovini još iz 1615. g., kad su Turci na putu prema Sinju pogubili 140 Otočana zajedno sa župnikom fra Stipanom Vučemilovićem i izgubili 1000 svojih vojnika. I to je bilo slavlje ovih dana kao dodatak slobodi, koju su nam namrli naši branitelji povijesti i sadašnjosti. Neka im je svima slava i dika!

U Bosnu i natrag

U Bosnu sam krenuo autobusom. Već na granici sam prešao kod nekih iz Mošunja, što su vozili neki kombi za rad kao taksi-sti. Vele mi da se to sada u Bosni mnogo isplati. Vran je pobijelio od prašine, što od redovitog prometa što od Snaga za

brzo djelovanje. Nisam vidio nikakvu brzinu nego pusto stajanje na proplancima i smetnje na cesti, koja je često od prašine neprozirna, a iz daleka uočljiva. Jadna zemljo, kad te stranac gazi!

Gornji Vakuf/Uskoplje ima više kontrolnih točaka. Sve do zadnje pred samim gradom prijedismo lako, a na ovoj nas otpratiše do dvorišta nekadašnjeg tehničkog pregleda vozila i otpoče naše čekanje. To je, vele, carinarnica. Neke pokretne kancelarije raznih „transšpeda“ pune nepismenih sekretarica i nevičnih carinika ispituju, ispisuju i pregledaju jednu sirotinju do intime. Nisam imao ništa za carinu osim kanistra vina, ali sam morao čekati da ovi srede sa svojim vozilom i da krenemo dalje. Oteglo se to na sate, a nigdje hlada. Ispred jednog nadinspektora koji sve nadzire, onako, kao za se, ovom čovjeku doviknuh: *Tko to kaže da Bosne nema, a ja je evo satima gledam.*

Ne bi mu pravo i pratio me je pogledom posvuda, ali sam mu brzo izmakao, jer je jedan iz Brčkoga bio sredio sa svojim vozilom, pa sam zgrabio ono vina i krenuo u Bučiče.

U Bosni se žene. Prispio sam na dva vjenčanja u Bučičima. Život je tu. Moj se vozač napio vode i odjezdio prema Brčkom, a kako će proći, Bog dragi zna. Ostao sam sa župnikom i prijateljima u strogo omeđenim prostorima dokle je naše. Još se ne vraća povjerenje u Lašvu i to je krivo da su mnogi željom već izvan nje. Žao mi je.

Sutradan je bila sumaglica nad Lašvom, pa sam na sv. misi počeo odatle da se malo razvedre i oduševu za život i da ne slušaju one pesimiste koji šire lude misli o propasti Lašve za Hrvate.

U pratnji ujaka iz Bučića i s pomoću kutijâ cigareta otvorio se povratak iz Bosne preko Bugojna i Kupresa. Bugojno za nas posve strano, a da bude gore ni župnik se nije zatekao kod kuće. Kupres srušen i pust, a polje mu: ni košeno, ni pašeno. Razvedrili smo se malo tek kod fra Frane u Šujici.

Hrvatska izvan Hrvatske

Ogranak Matice hrvatske u Brelima organizirao 5. kolovoza 1995. g. simpozij o Iseljenoj Hrvatskoj. Gospodin V. Gotovac uvodi u tajnu naše iseljenosti; mons. V. Stanković iznosi stvarnost, a gospodin T. Rađa ocrtava ekonomske mogućnosti iseljeničtva i veli da nam je loš baštineni motiv ovdje u domovini: *kruha bez motike*. Po svemu sudeći, ostalo je zasukati rukave i raditi u domovini kao što radimo i izvan nje, pa blagostanje neće izostati.

Oluja je započela jutros...

Župna crkva u Vrlici.

Foto: Ž. Čurković

DOMOVINA • HEIMAT

Strepnja i opuštenost

Na krugovalu samo domoljubne pjesme i često čitanje proglasa Predsjednika države za srpsko pučanstvo. Strepnja i ozbiljnost se posvuda naselila. Sirene i hrvatski zrakoplovi to još povećavaju. Alka odgođena, a njen vojvoda M. Norac-Kevo otišao na bojišnicu s riječima: *Odgadamo Alku. A, ja, ako se vratim, vraćam se preko Knina.* Među svijetom ostao samo šapat i molitva. Nitko nije dovoljno svjestan časa kojega živimo. Neizvjesnost ishoda traje cijeli dan, a matere tiho mole za djecu bojovnike ozbiljne i zaplakane.

Moj susjed iz slavne Četvrtke zatečen na odmoru odjurio natrag s riječima: *Što? Bez mene u Knin? Ne! Poželjesmo mu svi da ga Bog prati.*

Dan drugi je počeo vedrije. Oslobođanje započelo na trideset mjesta i napreduje. Na podne smo već nazdravili. Knin je slobodan! Više se ne šapće, sad se dovikuje. Nema više opće opasnosti. Opuštenost se vraća na lica ljudi. Zvone zvona... A mi, fratri, sjeli u vozila i krenuli prema Kninu. Jasno, vratilo nas već s Alebića mosta s osmijehom i preporukom da izvadimo dozvolu.

Vrlika, Knin, Drniš

Izvadili smo dozvolu i polako s čudnim osjećajem krenuli prema Vrlici. Nema pred crkvom njenoga čuvara, slavnog pjesnika, domoljuba, fratra fra Filipa Grabovca. Venecija ga je živa pokopala, a evo ovi i mrtva. Prkva bez vrata zjapi obeščašćenošću. Povratnici kroz suze gledaju zapuštenost.

Žurimo prema Kninu, jer sam odredio poslati telegrame za zavjete sestrama u Kloštar Ivanić i na Lovret. Rastužio sam se, jer u Kninu nisu mogli opremiti brzo-glas. Poslao sam poslije iz Sinja uz ispričnicu, da sam htio učiniti radost veću.

Knin zapušten i poprilično prazan. Crkva zapaljena, a ostali zidovi za koje sam kreč gasio prije 40 godina, a pjevao joj na posveti prije 30, i propovijedao u njoj na sv. Antu prije 25, ostaše crni. Gledamo i ne vjerujemo vlastitim očima.

Kroz Kosovo polje blago tumara po kukuruzima i vinogradima. Blago ne zna što se dogodilo i da ih gospodari ostaviše nezbrinute.

Drniš je malo živiji. Povratnika više. Župnik već stanjuje u svojoj poharanoj sobi. Čisti malo okoliš i sabire mržnju ostavljenu u miniranom, zapaljenom, pokrađenom i opustošenom da je pokopa zauvijek, da ne uskrse nikada, da je nitko ne nade od budućih naraštaja. Dao mu Bog uspjeh.

Fra Tihomir

SLAVONSKI BROD

Nova klasična gimnazija

Bivša vojarna postaje klasičnom gimnazijom

Županija Brodsko – posavska, Poglavarstvo Slavonskog Broda i Hrvatska franjevačka Provincija sv. Ćirila i Metoda iz Zagreba, odlučile osnovati klasičnu gimnaziju u Sl. Brodu.

Gotovo 80 godina razarano je autohtono tkivo našeg hrvatskog naroda na svakom području života. Ipak, najdublje, najosjetljivije i najopasnije rane su one na moralno odgojnom i prosvjetnom području što predstavlja temelj na kojem se gradi cjelokupni život naroda. Zato treba upravo na ovom području brzo i odlučno reagirati. Svakako da je najbolji način u otvaranju klasičnih gimnazija s kolegijima kojima će upravljati Katolička crkva. To je već učinjeno na dosta mjesta u južnoj Hrvatskoj kao i u Zagrebu. Nažalost, u cijeloj Slavoniji se do sada nitko nije upustio u ovaj posao.

Gradsko poglavarstvo i Županija su dali za ovu gimnaziju i kolegij zgradu iz 18. stoljeća, poznatu kao slavonska vojarna u brodskoj Tvrdi koja je u vrlo lošem stanju i potrebna je temeljita obnova (Znakovito: mi Hrvati i u ratnim okolnostima pretvaramo vojarne u školsko-odgojne

ustanove!). Županija i gradsko Poglavarstvo su za tu svrhu osigurali znatna sredstva koja ipak neće biti dostatna za kompletnu obnovu. Stoga se moramo uvelike oslanjati na pomoć izvan ovog grada i Županije. Naime, adaptacija bi stajala oko 2.000.000,- DM; oprema škole oko 250.000,- DM, a projektni troškovi oko 100.000,- DM. (Sanirajući ovu povijesnu zgradu nulte kategorije, spašavamo od propasti vrijednu kulturnu baštinu).

Vjerujući da ste i Vi za ovakve pothvate koji bi trebali doprinjeti moralno-intelektualnoj obnovi našeg hrvatskog naroda, usudujemo se zamoliti Vas za pomoć koja bi se sastojala u financijama, opremi škole ili u građevnom materijalu.

ADRESA: KLASIČNA GIMNAZIJA
„FRA MARIJAN LANOSOVIĆ“,
55000 SLAVONSKI BROD, TRG SV.
TROJSTVA 1
TEL. 035-239-526; 035 – 241-533
FAX: 035-239-526; 035-233-820
ŽIRO RAČUN: ZAVOD ZA PLATNI
PROMET: 343000-743-6415

P. Domagoj Šimunović, ravnatelj škole u osnivanju

ULM „Napretkovci“ na tečaju njemačkog jezika

U organizaciji HKM Ulm, koju vodi vlač. Bosiljko Rajić, i Napretkova povjerenika za Njemačku g. Andreasa Raaba, na tečaju njemačkog jezika bilo je ovoga ljeta 12 Napretkovih djelatnika iz Sarajeva, Travnika, Zenice, Zagreba, Orašja, Splita. Svi su bili smješteni u samostana sv. Georga, udaljenom 40-ak kilometara

od Ulma. Ondje su učili i usavršavali znanje njemačkog jezika i kulture, susreli su se s našim iseljenicima i radnicima, te upoznali nove prijatelje iz Njemačke. Napredak će i ubuduće priređivati tečajeve učenja stranih jezika, koji su i te kako važni u svakodnevnom življenju i radu, a i u ratu su mnogima spasili glavu. ■

OSVRT

Piše: Ivek Milčec

Velika oluja protiv „velike Srbije“

Kad se sprema oluja, ljudi postanu preplašeni pa užurbano traže sigurna skrovišta jer takva vremenska nepogoda zna „pomesti“ sve što joj se nađe na putu. Nakon što se sve smiri, ljudi često plaču zbog izgubljene ili uništene imovine i gubitka svojih najmilijih. Ljudi plaču iz očajja, nemoći i tuge, ali se vrlo rijetko događa da plače jedna cijela nacija. Hrvatska i svi oni koji je vole proplakali su od sreće 4. kolovoza kada je, rano ujutro, počela „oluja“ hrvatskih vojno-redarstvenih postrojbi koje su u nezadrživom naletu rušile zločinačku četničku tvorevinu tzv. „republiku srpsku krajinu“. Pet godina je to srbofašističko čudovište provodilo etničko čišćenje i neviđen teror nad nesrpskim pučanstvom, naravno, uz obilatu pomoć i razumijevanje majčice Srbije i gorljivih zagovornika velikosrpske ideje u nekim zapadnoeuropskim (i ruskim) političkim krugovima. Hrvatska vlast je na sve moguće načine (vrlo često i pod vanjskim pritiscima) pokušavala razumjeti pobunjene krajišnike da priznaju hrvatsku državu i njene zakone nudeći zauzvrat najviši stupanj autonomije u dva kotara (Knin i Glina) s većinskim srpskim stanovništvom. Krajiški zločinci su izigrali mnoge potpisane sporazume priklanjajući se sve više opciji ujedinjenja „zapadnih srpskih zemalja“ koje bi tvorile Martićeva „rsk“ i Karadžićeva monstruoza „rs“. Akcija „Bljesak“ je pokazala da je bilo dosta terora i da će srbočetničke paravojne postrojbe biti uništene ako njihovi samozvani vođe ne prihvate mirnu reintegraciju okupiranih područja u međunarodno priznatu Republiku Hrvatsku. Čaša strpljenja se prelila kad su pobunjeni hrvatski Srbi počeli opasno ugrožavati bihački džep i time ozbiljno zaprijetili strateškim hrvatskim interesima. Splitski sporazum omogućio je oslobađanje B. Grahova i Glamoča te aktivno uključivanje HV na bihačku bojišnicu. U takvoj situaciji bilo je samo pitanje dana kada će hrvatsko vrhovništvo povući odlučujući potez glede oslobađanja okupiranih područja. Nastavak pregovora u Ženevi

nije, po običaju, donio ploda pa je četničku paradržavu zadesio „olujni vjetar“ koji je za samo 84 sata otpuhnuo i pomeo to leglo zločina i terorizma. Knin, to četničko gnijezdo, pao je među prvima, a samoproglašeni „presednik“, ratni zločinac Mile Martić, među prvim je „otprhajtalo“ kao i njegovi najbliži suradnici, pokazavši pritom zavidnu kondiciju u „bežaniji“. Briljantno izvedena „Oluja“ pokazala je da Hrvatska ima modernu i snažnu vojsku koja može izvršiti i najteže zadatke. Srpski prijatelji i zagovornici u svijetu počeli su plakati nad sudbinom srpskih izbjeglica zaboravljajući pritom na apel predsjednika Tuđmana da ostanu i da im se garantira sigurnost i sva građanska prava koja se temelje na Ustavnom zakonu. I ovoga puta, kao i prigodom akcije „Bljesak“, na nekim inozemnim TV-kanalima mogli su se vidjeti i čuti nekorektni i protuhrvatski komentari koji itekako gode srpskim dušebrižnicima i starateljima u svijetu. Moramo zapitati one koji plaču nad tobožnjom zlom sudbinom krajiških Srba, zašto se nisu tako ponijeli nad sudbinom masakriranih, silovanih i protjeranih Bošnjaka-Muslimana iz tzv. UN-zaštićenih zona u Srebrenici i Žepi? Gdje su suze za prognanim Hrvatima iz Banje Luke i biskupom Komaricom? A Bihać? Zar nisu ondje ljudi umirali od gladi i ne bi li Bihać doživio sudbinu Vukovara, Kijeve, Škabrnje ili Polače da nije bilo odlučne akcije združenih snaga HV, HVO i Armije BiH? Hrvati su oružjem oslobodili ono što nisu dobili razgovorima i pregovorima a hrvatsko samooslobođenje dočekano je u nekim zapadnim državama, koje inače slove kao tzv. predvodnice demokracije i slobode, gotovo kao atak na čovječanstvo. Tako je predstavnik i zastupnik toga čovječanstva, supredsjedatelj Mirovne konferencije o propaloj „Jugovini“ Carl Bildt, zbog akcije „Oluja“ predsjednika Tuđmana nazvao ratnim zločincem, izjednačavajući ga tako sa stvarnim ratnim zločincem Milom Martićem. Stoga je razumljivo što su hrvatske vlasti donijele odluku da s takvim supredsjedate-

ljem ne želi više surađivati jer je g. Carl Bildt nakon ove izjave izgubio vjerodostojnost za obnašanje dužnosti mirovnog posrednika. Drugom supredsjedatelju Thorwaldu Stoltenbergu nije jasno podrijetlo Hrvata a Muslimane u Bosni smatra bogatim zemljoposjednicima, a Srbe „siromašnom rajom“. Uz bok ovoj dvojici možemo „svrstati“ letećeg Japanca Yashusia Akashia, koji je na sve moguće načine onemogućavao bombardiranje srpskih ciljeva u Hrvatskoj i BiH i samim tim aktivno pomagao ideju o velikoj Srbiji kao „balkanskom žandaru“. I Moskva je (o Londonu i nekima na Zapadu ne treba trošiti riječi) zabrinuta nad sudbinom „knindža“ pa je (dok ovo pišemo) čak i otvoreno priprijetila Hrvatskoj. Takvoj politici Moskve ne treba se puno čuditi. Zar nisu u Čečeniji dokazali da su potpuno slični „srpskoj braći“?

Na sreću, većina ipak realno gleda na akciju „Oluja“ i daje nam za pravo što smo se, nakon mnogih ponižavanja i ucjena, odlučili da uvedemo zakon i red u međunarodno priznatim državnim granicama Republike Hrvatske. Još ostaje okupirano područje istočne Slavonije i Baranje, a vrijeme će pokazati da li će biti potrebna neka nova „Oluja“. Bilo bi dobro kad bi tamošnji Srbi konačno shvatili da je to hrvatska zemlja u kojoj ima mjesta i za njih pod uvjetom da je zbilja prihvate kao svoju državu. U akciji „Oluja“ nisu međutim poraženi samo „krajinski“ (veliko) srbi; hrvatska je vojna pobjeda uzdrmala i međunarodnu zajednicu, posebno onaj njezin dio koji je vjerovao da je „krajina“ nešto realno, da su „srpske milicije“ nešto jako i nepobjedivo.

U četiri dana Hrvatska je pokazala da je četverogodišnja politika „međunarodne zajednice“ bila pogrešna. Svima to nije lako priznati, posebice onima koji su utvrđivali i provodili takvu politiku, te koji je dalje, poput Bildta, Stoltenberga, Akashia, Gunnessa i sličnih, trebaju braniti, nakon što je bjelodano, doživjela bankrot. ■

Suton u ravnici

*Kao iz raspukle zrele trešnje
Kaplje suton
U žitno more moje ravnice.
Vatrena kočija leti nebom
I pretvara zrelo klasje u biserje.
Blaga svjetlost miluje oči,
Napaja dušu i moždane.
Cvrčci započinju svirku.
Umorni težaci ispijaju posljednju kapljicu
Iz staklenih čokančića
A onda, polako
Liježu u svoj brlog od perja
I tonu u san
Bezbrizni.*

Dalibor Perković, Mainz

Čežnja

*Noć. Duga gluha noć.
I tišina već spava.
Moje misli raspete na vjetru
traže blagost nekih davnih svanuća.
Ah, kako je proketo teško
slati misli u daljinu,
a nitko ne razumije njihovu poruku;
kako je mučno zuriti u prazninu,
a oči navikle da uvijek vide nekog svog.*

*Znam, ni ove večeri
nitko neće sjesti za moj stol
i neće podijeliti sa mnom
ovu gorku, teško probavljivu
svakidašnjicu
Jedino Bog bit će tu
nijem i proziran
kao i uvijek.*

*Noć. Duga gluha noć.
I tišina već spava.
Neke čudne vibracije u mojoj glavi
tupo odzvanjaju
kao da jesen kuca na vrata.*

Dalibor Perković, Mainz

Moji roditelji kao ptice selice

*Zavičaj je kraj u kojem si se rodio.
Ja sam se rodila u Esslingenu.
Zavičaj mojih roditelja je u Slavoniji,
u Hrvatskoj.
Moji roditelji se žele vratiti
u svoj zavičaj kao ptice selice.*

Silvija Vidaković, učenica 2. razreda u Aalenu

U mojem Iloku

*U Iloku smo imali veliki vinograd.
Gotovo svakoga dana išli smo u vinograd
da nešto radimo u njemu: kidamo
stare listove, režemo lozu... Povel bismo
i mogega psa Dinga. Djed je vozio „fre-
zu“. Dingo i ja smo se igrali i trčali naokolo.
Ponekad smo i jeli u vinogradu.
Nekad sam brao i jeo slatke trešnje i
višnje, a sada, niti jednom trešnje, niti
višnje.*

Najviše sam volio kada je bila berba grožđa.

Onda bi se skupili svi naši dobri susjedi i brali bi grožđe, a mi djeca igrali smo se okolo.

Kad smo protjerani iz Iloka, došli smo u Njemačku.

Ja znam da ovdje ima i trešanja i višanja, ima svega, ali nikada neće biti ljepše nego u Iloku. Ja bih volio da se vratimo u moj Ilok pa da opet bude kao nekad.

Marko Petrović, učenik 4. razreda u Heidenheimu

Spomenik palim braniteljima srednje Bosne. Foto: ab

Sjećanje

*Sad umirem u tebi
nespretno kao list
ili kao dječak koji ne zna
da li zbog toga plakati treba?*

*Ja sad umirem u tebi
rezerviram kartu za brzi vlak,
kroz tvoje svjećanje
koje briše sve ono
što je bilo lijepo.*

*Ali na zadnjoj stanici,
ne znam zbog čega... ipak
čekat ćeš me
ali me prepoznati nećeš.*

*Pozdravit ću te vjetrom,
spustit ću se na tvoje cipele
nespretno kao list,
osluškić ću kako umirem u tebi
kao dječak koji ne zna
da li zbog toga plakati treba.*

Ines Bošnjak, Salzburg

Djevojci u dalekom gradu

*Pretvorit ću se noćas u povjetarac
Kad već oluja ne mogu biti
Prepreke da slomim
Što razdvoji naša mlada srca.
Njihat ću procvale grane*

*Masline i limuna, bagrema i jorgovana
A mirise opojne i slatke
Pred prozore poslat ću
Tebi*

*Što budna čekaš
U crnilu sobe
Žalobna.
Djevojko iz dalekog grada,
Zapaziš li moj poklon u zraku,
A želja u tebi nabuja:
Udahni duboko, osmijehom mi zahvali
I naša ljubav oživjet će
Kao stara vjetrenjača.*

Dalibor Perković, Mainz

S tobom, ja sam cjelina

*Nastanila si se u mene
Kao da si tu i rođena.
Dišeš mojim plućima,
Ljubiš mojim usnama,
Osjećaš mojim srcem.
Ti znaš svaki moj trzaj,
Svaku strepnju, svaku radost.
Život bez tebe značio bi:
Biti bogalj, biti nepotpun.
Jedino s tobom
Ja sam cjelina.*

Dalibor Perković, Mainz

PASTORAL ROMA
HRVAT – PRVI DUŠOBRIŽNIK ROMA U MÜNCHENU

Romi su dragi i vjerni ljudi

Đakon Nikola Čapin sa suprugom Anom skrbi se kao dušobrižnik za oko 5000 Roma, Sinta i Nomada u bavarskoj prijestolnici.

Biskupski ordinarijat u Münchenu imenovao je u travnju ove godine prvog dušobrižnika za pastoral Roma (Cigana), Sinta i Nomada. Radi se o Hrvatu, đakonu, Nikoli Čapinu (47).

„Moje mjesto u dušobrižništvu Cigana je novo i prvi put u povijesti nadbiskupije, pa mi je drago da je to povjereno upravo Hrvatu“, piše đakon Nikola Čapin u pismu upućenom našem uredu. Osim toga nam je poslao nekoliko kopija novinskih članaka o njegovu imenovanju za dušobrižnika nomadskih naroda u nadbiskupiji München, a posebice dušobrižnika Roma (Cigana) i Sinta. Nakon čitanja tih članaka, jasno je da je ta vijest bila zanimljiva glavnim svjetovnim i crkvenim novinama. Prenijele su je čak i najveće bavarske dnevne novine. Nikola Čapin je diplomirani teolog, đakon u župi St. Johannes der Täufer u Taufkirchenu kod Münchena. Povjerena mu je pastoralna briga za oko 5000 Roma i Sinta koji žive na području i okolici glavnoga bavarskoga grada. U razgovorima za novine g. Čapin ističe kako će u prenošenju vjere nastojati gajiti vlastite tradicije i kulturu Cigana i Nomada, kako će se skrbiti i za njihov socijalni položaj (pomoć pri traženju stana, posla, azila, državljanstva), te će u njemačkom društvu širiti razumijevanje za kulturu i način življenja Cigana i Nomada. Cigani se čvrsto drže svojih vrednota: odbijaju prostituciju i pobačaj, vezani su uz obitelj i vrlo su gostoljubivi.

„Nedodirljivi“

„Ciganin“ izvorno znači „nedodirljiv“, te taj naziv pripadnici te narodne skupine smatraju „časnim“, pripovijeda g. Čapin.

To je zajednički pojam za mnoga plemena i obiteljske zajednice, a ne samo za Sinte i Rome, koji su najpoznatiji. Doduše, uvredljiva je i ograničena uporaba riječi „Ciganin“. Pripadnici ove narodne skupine, koji imaju zajedničku pradovinu, imali su tešku i patničku povijest, jer su bili proganjani i istrebljivani. U nacionalsocijalističkom razdoblju bili su označeni kao pripadnici „niže rase“, te ih je oko 500.000 ubijeno u koncentracijskim logorima. Novi dušobrižnik za Rome ističe kako je i danas u mnogim europskim zemljama raširena diskriminacija prema Romima, kako ih nitko ne želi za susjede, kako teško nalaze stan i posao, jer prema njima još uvijek postoje stare predrasude. Mržnja prema Ciganima je drugi osnovni način neprijateljskog ponašanja nakon antisemitizma.

Pri Njemačkoj biskupskoj konferenciji već nekoliko godina postoji „Katoličko dušobrižništvo za Cigane u Njemačkoj“, na čelu kojega se nalazi kölnski redovnik Hans Josef Klein, koji se skrbi za oko 80.000 Cigana i Nomada. Đakon Čapin je sedmi pastoralni djelatnik u dušobrižništvu za Rome. I ovim imenovanjem ostvaruje se poziv papa Pavla VI. i Ivana Pavla II. da se Ciganima i sličnim nomadskim skupinama dadne mjesto „u srcu Crkve“. Gotovo 90% Cigana su katoličke vjeroispovijesti, ali za njih dosad nije bilo zasebne župne zajednice, pripovijeda Čapin u razgovoru za crkve-

ne novine. Velika je zadaća Crkve da ih prihvati, jer će inače mnogi prići raznim sektama. Zbog toga su Cigani donekle nepovjerljivi i prema Crkvi. Nu, Romima su najdraža hodočašća, a njihovo najpoznatije hodočasničko mjesto jest Saint-Marie-de-la-Mer u južnoj Francuskoj. Nikola Čapin u tom vidi priliku da svoje sunarodnjake okupi u zajednicu vjernika. Nekoliko stotina ih je već 9. srpnja hodočastilo u Altötting.

Svi zainteresirani za kontakt s g. Čapinom mogu se javiti na adresu:

Katholische Zigeunerseelsorge, Nikola Čapin, Münchener Str. 10, 82024 Taufkirchen b. München, Tel. 089/614 88 10.

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA

□	□	□	□	□	V	□	□	□	□
□	S	N	I	□	K	O	Š	□	I
□	L	E	G	R	A	D	□	S	A
□	O	D	R	A	□	O	T	O	□
□	V	□	A	□	K	P	M	□	P
□	□	□	E	S	□	A	M	□	K
□	O	K	T	O	P	Č	A	V	A
□	M	A	R	K	R	I	Ž	E	V
□	I	V	A	N	P	A	V	A	O
□	A	Z	I	L	□	A	T	R	E
□	A	N	I	C	E	T	□	D	I
□	C	V	I	T	A	N	O	V	I
□	Č	□	A	K	I	M	O	V	□

IZ NAŠIH MISIJA

HAGEN

Turneja zagrebačkog crkvenog zbora

Crkveni zbor župe Sv. Nikole Tavelića iz zagrebačkog naselja Kustošija bio je 28. do 30. travnja ove godine gost Hrvatske katoličke misije Hagen. U petak 28. travnja navečer, umorni od puta, članovi zbora predvođeni svojim župnikom Zvonimirom Sekeljom i dirigenticom Terezijom Babić bili su smješteni kod hrvatskih obitelji u Hagenu i bližoj okolici. Domaćini su vrlo toplo i srdačno primili goste iz Zagreba i tom prilikom bilo je sklopljeno mnogo prijateljstava i dogovoreno dopisivanja. U subotu navečer, zbor je održao veličanstven koncert u St. Michael Kirche u Hagenu sa sakralnim glazbenim umjetničkim djelima hrvatskih autora kao i

umjetničkim obradama nekih hrvatskih crkvenih pjesama. Osobito impresivna bila je slava iz III. staroslavenske mise Albe Vidakovića koja je napisana u istarskoj ljestvici kao i na kraju dodatno izvedena Händelova Aleluja. Orgulje je svirao Domagoj Jugović a solistica je bila Mirjana Šokčević. Dirigirala je Terezija Babić. Poslije koncerta zajedničko druženje je nastavljeno u prostorijama misije gdje su zborasi i njihovi domaćini imali zajedničku večeru. Zabava je potrajala do kasno u noć. U nedjelju ujutro zbor je nastavio svoje putovanje najprije u Köln, gdje je pjevao na jednoj njemačkoj misi, potom u Salzburg pa u Zagreb. I. K.

Zagrepčani u Hagenu

PERSONALNE PROMJENE

• STUTTGART

Nove časne sestre

Dugogodišnje pastoralne suradnice u našoj zajednici: s. Alojzija Pejić, s. Tarzicija Čolina i s. Doroteja Vlašić vraćaju se u domovinu, gdje ih čekaju nove službe i dužnosti. Zahvaljujemo im na savjesnom, neumornom i angažiranom radu u našoj zajednici, posebno s djecom i mladima i želimo im daljnji uspjeh na njivi Gospodnjoj. Na njihova mjesta stižu ove sestre: s. Tarzicija Sablić, s. Emilija Jasak i s. Nevenka Tadić (došla iz HKM Mannheim). Izražavamo im dobrodošlicu u ime naše brojne zajednice u Stuttgartu, koja cijeni i poštuje rad neumornih časniha sestara. (fra Marinko)

• RÜSSELSHEIM/GIESSEN

Zamjena mjesta

Voditelji hrvatskih katoličkih misija iz Rüsselsheima i Gießena zamijenili su mjesta službovanja. Fra Tihomir Grgat napušta nakon 10 godina HKM Rüsselsheim i preuzima HKM Gießen, a fra Milan Lapić dolazi iz Gießena u Rüsselsheim.

• FRANKFURT/DARMSTADT

Nove dužnosti i odlazak u domovinu

S. Rozarija Župić napušta HKM Frankfurt nakon osmogodišnjeg rada i preuzima novu dužnost u HKM Darmstadt. Na njezino mjesto došla je s. Anđela Milas. U domovinu se iz Darmstadta vratila s. Vitalija Križan.

FULDA

Akcija hrvatskih žena

Već tri i pol godine traje posebna akcija tridesetak hrvatskih žena u Fuldi. Svake nedjelje prave kolače i kavu u fuldskom Hrvatskom domu, a prihod od prodaje daju u karitativne svrhe, posebice pomažući djeci koja su izgubila roditelje u ratu. Osim nedjeljnih kolača priredile su nekoliko dobrotvornih priredbi, te pokrenule nekoliko akcija za kupovinu skupih proteza našim ranjenicima na liječenju u Ulm. Taj materijalni rad potkrijepljen je i duhovnim, tako da ova vrijedna skupina žena od početka rata moli svakoga petka krunicu i slavi posebnu misu. Ovim pismom želimo potaknuti sve naše sunarodnjake da mole krunicu za okončanje rata u našoj domovini i da i dalje pomažu potrebnima.

Jela Šakić
Kata Pisačić
Foto: Deželić

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

BOCHUM

Sakralna glazba Ivana Žana

Nakon uspješno izvedene „Mise in D“ hrvatskog skladatelja Ivana Žana, koju su nedavno pod ravnanjem autora praisveli njemački zbor „Herz Jesu“ i članovi orkestra Bochumer Symphoniker u Bochumu, Ivan Žan nastavlja rad promičući hrvatsku liturgijsku glazbu pri hrvatskim katoličkim misijama u Njemačkoj. Sa zborom hrvatske katoličke misije Mannheim snimio je kasetu duhovne glazbe, dok je sa zborom Hrvatske katoličke misije Bochum nedavno praisveo svoju Hrvatsku misu za zbor i orgulje. Zahvaljujući njegovom stručnom i pedagoškom radu, hrvatska liturgijska glazba kroz pjevanje gregorijanskog korala, liturgijskih popijevki, psalama te pučkih i drugih misa dolazi do punog izražaja.

Maestro Žan osnovao je i vodi zbor mladih pri misijama Duisburg, Gelsenkirchen, Bochum, Lüdenscheid. (S.M.)

Maestro Ivan Žan sa svojim zborom

ESSEN

Dan Misije

Hrvatska katolička misija u Essenu i ove je godine u nedjelju 9. srpnja proslavila Dan svoje misije (Pfarrfest).

Slavlje je započelo svetom misom u crkvi St. Thomas Morus koju je predvodio srebromisnik vlč. Branko Šimović, koji je u toj istoj crkvi slavio i svoju mladu misu. Prigodnu propovijed održao je mons. Vladimir Stanković.

Poslije svete mise slavlje se nastavilo vani oko crkve sve do kasnih večernjih sati. Mnoštvo Hrvata iz Essena i okolnih gradova te veći broj njemačkih gostiju družilo se časteći se hrvatskim specijalitetima i pićem.

I ove godine za tu zgodu darovali su naši ugostitelji iz Essena svu hranu, osim

kolača koje su ispekale i donijele naše žene.

Kulturni program izvele su tamburaške grupe iz Essena i Dortmundu te folklorne grupe iz Essena i Wuppertala koje vodi gospodin Pišta Babli. U okviru tog programa nazočnima se obratio i predstavnik hrvatskog veleposlanstva u Bonnu dr. Dragutin Sajko. U ponedjeljak, nakon slavlja, više od pedesetak pomagača skupilo se još jednom, da očisti prostor oko crkve i prostorije koje nam je velikodušno stavila na raspolaganje njemačka župa St. Thomas Morus. Cjelokupna čista dobit od tog slavlja iznosi 15.000 DM i bit će predana kardinalu Vinku Puljiću za najpotrebnije u gradu Sarajevu. S.P.

NOVA ADRESA HKM U NIZOZEMSKOJ

Hrvatska katolička misija u Nizozemskoj koja je od svog osnutka 1971. godine imala prostorije i smještaj za misionara u franjevačkom samostanu u Rotterdamu na adresi: G.W. Burgerplein 16, morala je napustiti samostanske prostorije zbog prodaje zgrade.

Nova adresa Misije i misionara je:

E. Garnerstraat 110
3069 XE Rotterdam, Nederland
Tel: 010-4-206916
Fax: 010-42069160008

Fra Lovro Bosankić, misionar

NOVO! NEU!

Heizung –
Lüftung –
Kundendienst

Nenad Čolić

Meisterbetrieb

Triebstraße 55, 60388 Frankfurt a.M.
Tel. 0 61 09 / 3 51 28 · Fax 3 67 94
Funktelefon: 01 726 808 685

HEADLINES • SCHLAGZEILEN • VIJESTI

- U Srebrenici, u kojoj je živjelo stotinjak Hrvata, postojala je i katolička crkva, koju su pred ovaj rat izgradili bosanski franjevci kao spomen-crkvu u povodu proslave 700. obljetnice djelovanja u Bosni. Prvi franjevački samostan bio je po svoj prilici baš u Srebrenici, jer se još uvijek vide zidine, a franjevačka provincija po tom se gradu naziva Bosna Srebrena.
- Župa Veljaci kod Ljubuškog u Hercegovini proslavila je 14. kolovoza 600. obljetnicu prvog pisanog spomena toga mjesta.

PZ NAŠIH MISIJA

BIELEFELD Srebrni svećenički jubilej don Slavka Rake

U nedjelju, 25. lipnja 1995., u prisustvu velikog broja vjernika i uzvanika, proslavio je don Slavko Rako 25. obljetnicu misništva u crkvi sv. Josipa u Bielefeldu.

Tokom cjelodnevnog slavlja osjetilo se da je to bio veoma značajan dan ne samo za don Slavka nego i za cijelu hrvatsku katoličku zajednicu.

Da je don Slavko omiljen ne samo u našoj zajednici nego i među Nijemcima pokazali su članci objavljeni u mjesnom tisku, kako prije, tako i poslije proslave („Bielefelder Zeitung“ objavile su 24.6. opširan članak o don Slavku, te 26.6. članak o proslavi srebrnog svećeničkog jubileja).

Na svečanom misnom slavlju, koje je predvodio sam slavljenik, propovijedao župnik župe sv. Josipa Stanislaus Walczak.

U pozdravnom govoru i čestitci dekana Hoffmanna osjetila se istinska povezanost Nijemaca i Hrvata. Don Slavka je nazvao graditeljem mostova kako između iseljenih i domovinskih Hrvata, tako i između Hrvata i Nijemaca. Cijelo misno slavlje uzveličano je lijepim pjevanjem cijeloga puka i misijskog zbora pod ravnanjem gospodina Nenada Krljana. Nakon misnog slavlja za sve prisutne pripremljena je zakuska koju su pripravili članovi misije koji su i time posebno očitovali zahvalnost prema don Slavku.

Tom prigodom su don Slavku uručeni i prigodni darovi. U ime misije don Slavka je pozdravio i uručio mu darove gospodin Marijan Premuš.

Novčani dar od Humanitarne zajednice Herford slavljenik je namijenio djeci poginulih branitelja.

Marijan Premuš

Don Slavko Rako dobio je brojne darove za svećenički jubilej

Tradicionalno hodočašće Hrvata u Mariazell

Dok je u Košicama u Slovačkoj Papa proglašavao svetima Marka Križevčanina, Stjepana Pongracza i Melkiora Gradzieckog, istoga su dana Hrvati iz Austrije, okupljeni u velikom broju na tradicionalnom hodočašću Hrvata u Mariazell, zajedno sa svojim svećenicima slavili euharistijsko slavlje koje je predvodio msgr. Vladimir Stanković, ravnatelj inozemne pastve.

Nekoć je, za vrijeme komunističkog totalitarizma, hodočastiti u Mariazell značilo javno očitovati svoju pripadnost hrvatskom narodu i Katoličkoj crkvi. Danas, kad više nema „službenih hodočasnika“ i „prijava na konzulat“ zbog javnog ispovijedanja vjere, proživljavamo druge kušnje zapadnog društva, koje moralne i nacionalne vrijednosti ne cijeni visoko kao sredine iz kojih mi dolazimo.

U propovijedi je msgr. Stanković naglasio da je ovo svetište okupljalište i naših sunarodnjaka iz Gradišća, koji su nekoć, kao i neki ovdje nazočni, morali bježati od istočnjačkih osvajača tražeći utočište u zapadnim zemljama.

Poslije sv. mise rodbina, znanci, prijatelji, sastali su se na zajedničkom objedu, onako kako su to učinili na Marija Bistrici, Sinju, Trsatu, Olovu, Kondžilu...

Križni put na Kalvariji predvodio je naddušobrižnik za Austriju p. Josip Tretnjak, uspoređujući naše križeve s onim koji je nosio naš Spasitelj. Vrućina koja nas je neumorno pratila od postaje do postaje bar malo je aktualizirala događaj na Golgoti.

Poslije križnog puta svatko se vratio obogaćen svojoj svakidašnjici. Božo Raić

OGLASI

Hodočašće u Svetu zemlju priređuje Hrvatska katolička misija Stuttgart,

i to od 23.2. do 1.3.1996. Cijena hodočašća je 1600,- DM, a u to je uključen let zrakoplovom, polupansion u Izraelu, vožnja autobusom iz Stuttgarta do zračne luke u Münchenu, osiguranje i sređivanje vize. Broj hodočasnika je ograničen, a prednost imaju oni koji se ranije prijave. Sve obavijesti mogu se dobiti na telefon: 07 11/6 40 30 40.

Import Bošnjak – Mettmann:

prodaja hrvatskih vina (Plavac, Vranac, Kujundžuša, Prošek) i alkoholnih pića (Loza, Travarica, Iva, Brandy, Pelinkovac). Sve originalno punjeno u Imotskom, Imota. Cijene vrlo povoljne. Narudžbe i prodaja:

Tel. 02104/70913, Bošnjak Željko, Nourneyst. 12, 40822 Mettmann.

SOCIJALNA STRANA ŽIVOTA

Akcije za život

„Caritas“ u Wiesbadenu i „Hrvatska akcija za život“ iz Dubrovnika, te druge institucije i skupine, u akcijama za život hrvatske djece

„Hrvatska akcija za život“ koju u Dubrovniku vodi zauzeti svećenik i rodoljub dr. Vjekoslav Šaravanja našla je u Caritasu u Wiesbadenu partnera u nastojanju da stotine hrvatske djece iz Bosne i Hercegovine, čiji su očevi poginuli braneći domovinu, dobiju podršku njemačkih obitelji.

Hrvatske obitelji, majke s djecom, žive najčešće u prognaničkim smještajima, i nemaju vlastitih prihoda. Utoliko su 50 DM za svako dijete, a koje Nijemci preko

Caritasa u Wiesbadenu mjesečno šalju u Dubrovnik, izvjesna pomoć. Međutim, obitelji brigu svojih dalekih podupiratelja sigurno doživljavaju i kao ohrabrenje i podršku, a u Hrvatsku ili Bosnu i Hercegovinu od „kumova“ ponekad stignu i paketi ili poziv da dijete dođe u Njemačku u posjet.

Suradnja „Hrvatske akcije za život“ i Caritasa u Wiesbadenu traje od siječnja ove godine, a do sada je uspjela zbrinuti šezdesetero djece.

Time je ova inicijativa tek na početku, jer slične inicijative u drugim gradovima imaju daleko veći opseg. Tako npr. Caritas u Bremenu, u suradnji s raznim institucijama u Hrvatskoj (Caritas Zagreb, „Anđeli čuvari“ – Zagreb, „Zaklada Ivana Brlić Mažuranić“ – Zagreb, Župni Caritas Slavonski Brod, itd.), vodi preko 400 kumstava, Caritas u Ludwigshafenu također preko 400, a Caritas u Offenburgu čak preko 500 kumstava.

Iza ovih akcija u lokalnim Caritasima stoje hrvatske socijalne službe čije djelatnice i djelatnici promiču kumstva i brinu da razgovor među hrvatskim i njemačkim obiteljima bude što bolji i dublji, na korist onih koji su u ovom času u potrebi i koji primaju, no i za dušu onih koji daju.

Maja Runje, Caritas Wiesbaden

LEBACH

Možda negdje nađemo svoj dom

Ako se netko toga jutro zatekao u „Lageru“ Lebach mogao je odmah shvatiti kako se tu nešto dešava. Kamioni, autobusi i gomila ljudi i stvari. Slika slična onima iz Bosne, Hrvatske i svih drugih krajeva svijeta gdje ljudi manje svojom a više tuđom voljom bivaju preseljavani. Plač rodbine i prijatelja na rastanku kao da je put tko zna koliki a ne samo 25 km.

Nakon višemjesečnog čekanja ljudi su se navikli na život u Lebachu. Bili su u blizini rodbine i prijatelja. Svoje sobe su bili uredili kako im je to odgovaralo i u njima su se osjećali nekako sretnim i sigurnim. Činjenica da je Lebach samo prolazni (prijemni) „Lager“ ih nije puno uznemiravala i mnogi je nisu ni uzimali za ozbiljno.

Strah od novog nepoznatog i rastavljanje od poznanika i prijatelja doprinosi pomalo tužnoj atmosferi. Neki se vjerojatno sjećaju bliske prošlosti, bijega, prvih izbjegličkih dana i svih patnji koje prate sve izbjeglice, pa im je sve to nekako slično samo ovog puta ne moraju strahovati za vlastite živote.

Oko pola sata vožnje dijeli Lebach i St. Wendel. Novi „Lager“, novi ljudi, novi raspored. Zgrada stare bolnice, donekle preuređena, podsjeća na studentske domove kakvi su se mogli vidjeti kod nas. Raspoloženje ljudi se znatno mijenja u sve moguće oblike. Neki su sretniji, drugi opet razočarani, nekima je svejedno, ali svi nakon prvog šoka počinju sa spremanjem i uređivanjem novog doma. Djeci je sve potpuno novo i strano i potrebno im je vremena da se priviknu. Čovjek stječe dojam da su svi negdje odsutni.

Sljedećeg dana sve je već izgledalo znatno drukčije. Nakon spremanja ljudi razmjenjuju prva iskustva, posjećuju se i zajedno izlaze u novu sredinu. Djeca istražuju okoliš, koji već kao da su osvojili. Kao da se život ponovno vraća.

St. Wendel je znatno veći od Lebacha i šanse za pronaći posao ili stan su nešto veće, ali većina ljudi se pomirila sa situacijom u kojoj se nalazi. No, mnogi se pitaju koliko će se još seliti i hoće li jednom pronaći svoj dom i u njemu ostati.

Još jedno preseljenje.

Foto: Ivo Matijević

Ivo Matijević

KULTURA

NOVA IZDANJA

Pogledi u prošlost i kulturu

Jozo Džambo (priređio), POGLEDI u prošlost i kulturu Žepča, Zavidovića, Maglaja, Novog Šehera i Komušine. Knjiga prva. Izdavač Šeherski glasnik, Novi Šeher 1995. Cijena 35,- DM + poštarina. Narudžbe kod priređivača: Jozo Džambo, Blütenstr. 8, 80799 München, tel. 08 / 272 47 80, fax 4 89 11 48.

Ovakvu knjigu su zasigurno dugo čekali hrvatski žitelji komušanskog, novošeherškog, maglajskog, žepčkog i zavidovičkog kraja. Zato što govori, piše i pjeva o tom kraju, njegovoj povijesti, kulturi, religioznosti, načinu življenja. Stoga će biti zanimljiva i svima onima koji ne potječu odatle, a zanimaju se za jednu hrvatsku kulturnu cjelinu u Bosni, koja nema jednoznačnog zemljopisnog naziva. Radi se zapravo o kulturno-povijesnoj čitanci s dokumentima, stranim i domaćim, stručnim i popularno pisanim tekstovima, proznim i pjesničkim radovima kao i slikovnim prilogima. „Knjiga obrađuje u prvome redu hrvatsku komponentu

narečenog prostora, no ona uvažava u stanovitoj mjeri i sve druge komponente (muslimansku, srpsku, austrijsko-njemačku i židovsku), koje sve zajedno tvore osobnu kartu ovoga kraja“, stoji na omotnici i u predgovoru prve knjige *Pogleda*. Priređivač je bacio pogled u davno prošlo vrijeme ovoga područja, kao i u vrijeme nedavno i sadašnje. Pritom je izabrao članke nekoliko autora koji su pisali o mjestima i župama čitava kraja: Novi Šeher, Žepče, Zavidovići, Lovnica, Maglaj, Radunice, Globarica, Osova, Komušina, Lug-Brankovići. Knjiga obiluje starim i novijim fotografijama, crtežima, razglednicama. Donosi mnoštvo narodnih pjesama, proznih tekstova, portreta poznatijih ljudi iz ovoga kraja, nekoliko ratnih sudbina i događaja, te popis svih hrvatskih branitelja koji su poginuli u ovom ratu (ukupno 359). Ovo nije i posljednja knjiga pogleda, jer je priređena već i druga. Ali, prije nego što se ona pojavi valja uživati čitajući ovo prvu, koja ima 415 stranica, i koja se čita poput čitanke. ■

Svećenikova žrtva

Fra Stipe Nimac, Mučenik fra Anselmo Kamber i stradalaštvo Crkve u Hrvata (1941–1995), Ravnokotarska knjižnica „Šubić“, Benkovac 1995.

Knjiga je podijeljena u pet dijelova: Crkva u Hrvata i franjevačka provincija presv. Otkupitelja u drugom svjetskom ratu i poraću (I), Obitelj, zavičaj i školovanje fra Anselma Kambara (II), Fra Anselmo Kamber, svećenik u ratu (III), Mučenička smrt fra Anselma i spomen na nju (IV), Franjevačka provincija presv. Otkupitelja u domovinskom ratu (V). U prilogu su i dvije vrlo važne tablice o nacionalnoj i vjerskoj strukturi župa splitske provincije na nekadašnjem okupiranom i ugroženom području. Narudžbe: Fra Stipe Nimac, Franjevačka bogoslovija, Franjevački put 1, 58300 Makarska. ■

BROD NA SAVI

Prvi svezak samostanske Kronike

Među redovnicima od davnina postoji običaj bilježenja svih važnijih događanja unutar redovničke zajednice, samostana i Crkve. Prvi ljetopisac broskog franjevačkog samostana, o. Stjepan Terzić, bilježi: „Franjevački red... zapljuskuju valovi sudskih sporova ... za svaki samostan je mudro ustanovljena Knjiga ili Zapisnik važnih događaja... kako nam naša trudom i znojem stečena dobra, ne bi bila ugrabljena.“ Činjenica zapisivanja važnih događaja bila je toliko korisna za franjevačku zajednicu, da je provincijal Bosne Srebrene fra Luka Karagić 1737. propisao vođenje Kronike.

Povodom 750.-te obljetnice prvoga pisane spomena imena Brod, grada u kojem su franjevci obitavali kroz čitavo vrijeme njegove novije povijesti, objelodanjen je prvi svezak Kronike franjevačkog samostana u Brodu na Savi.

Prvi svezak obuhvaća razdoblje od 1706. do 1787., kada car Josip II. zatvara samostan. Slijedom tih događaja prestala se bilježiti i Kronika, sve do 1806., odnosno do vremena ponovnog otvaranja franjevačkog samostana. Iz tih razloga II. svezak će obuhvatiti razdoblje od 1806–1833. godine, a III. svezak vrijeme između

1834.–1878. Prvi svezak Kronike franjevačkog samostana tiskan je u Biblioteci Brodskog Posavlja, a izdavači su Matica Hrvatska, Ogranak Slavonki Brod, Franjevački samostan Slav. Brod, te Povijesni arhiv Brod. Knjigu bilješki samostana Presvetog Trojstva u Brodu u Slavoniji za tisak je priredio dr. Josip Barbarić, a uredio o. Egidije Stjepan Biber, sadašnji gvardijan samostana. Kronika predstavlja, kako nas uči ljetopisac o. Stjepan Terzić, u prvome redu jamca koji čuva sigurnost franjevaca u Brodu pred državnim vlastima, pa se poput „predragocjena biserja predaje budućim naraštajima... kao smjernica i putokaz pri upravljanju brodskim samostanom“. Unutar Kronike, zanimljiv je „mjesečni običajnik“, u kojem se nalaze zapisi o misama, oglašavanju zvona i ostalim obredima. „Uveden je običaj da se svakoga blagdana i nedjelje ujutro drži vjeronaučna pouka. Stoga se na zapovjedni blagdan sva zvona oglašavaju za prvu misu, i to samo jednom. Poslije tog oglašavanja zvona i „prikucavanja“ izlazi propovjednik, služi misu, a djeca pjevaju. Drži vjeronaučnu pouku. Tako sam ja, propovjednik Stjepan Terzić, činio godine 1736. i 1737.“

I tako nam svaki list ove dragocjene Knjige bilješki samostana u Brodu, otkriva mnoge znane i neznane pojedinosti i pravila. U tiskanom izdanju s latinskim izvornim tekstom i hrvatskim prijevodom predstavlja zavidan povijesni izvor podataka, toliko potrebitih u različitim znanstvenim disciplinama, a široj publici oslikava dokument jednoga vremena, u kojem su protagonisti gospodarske, političke, vojne i društvene povijesti bili Brođani. Razložno raspoređena grada, uz kraće uvodno poglavlje, ovu Kroniku čini iznimno vrijednom i zanimljivom knjigom, koja će dostojno upotpuniti blago naše povijesne riznice i cjelokupne hrvatske historiografije. Svi franjevci, bez obzira na to kojoj franjevačkoj grani pripadaju, mogu biti ponosni na predstavljanje **Liber annotationum**, koji nam osvjetljava povijest Crkve u Hrvata i otkriva dragocjen izvor osnove proučavanja povijesti Franjevačkog reda u hrvatskim zemljama. Svojim ispisanim stranicama **Protocollum** jednostavno priziva na upoznavanje svega onoga najvrijednijeg što u našim sredinama imamo. Kao takav, nadajmo se, da će naići na dostojan odaziv.

Zvijezdana Staničić

KULTURA

FRANCUSKA I HRVATSKI JEZIK

Konačno – hrvatski!

Kako je korov teško iskorijeniti, to najbolje znadu naši težaci. Jedan takav korov, prava pirika već dugo buja na francuskoj nivji, i ne samo njoj. Riječ je o famoznom nazivu nepostojećega jezika zvanog „serbocroate“, koji nije ništa drugo nego „ideološka apstrakcija“, kako ga običava krstiti dr. Henrik Heger, bivši opunomoćeni predstavnik Republike Hrvatske u Francuskoj. Svi mi koji smo sudjelovali u iskorjenjivanju toga ozloglašenog naziva znademo kako je to dugotrajan i mukotrpan posao. Međutim, trud se isplatio. Konačni udarac tom neuobičajenom, dvostrukom nazivu zadao je „Ugovor o kulturnoj, prosvjetnoj, tehničkoj, znanstvenoj i tehnološkoj suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Francuske, potpisan potkraj prošle godine. U 2. članku Ugovora kaže se da će obje ugovorne strane potpomagati sve oblike suradnje na području izobrazbe, kao što su „djelovanje lektorata hrvatskog i francuskog jezika, posebice na sveučilištima“ i „razvoj dopunske nastave hrvatskog jezika i kulture za hrvatsku djecu ili djecu hrvatskoga podrijetla koja borave u Francuskoj“.

Na području hrvatske dopunske nastave sve je čisto: već pet godina u Francuskoj postoji Hrvatska dopunska škola „Bartol Kašić, koja pred francuskim vlastima djeluje u sklopu Hrvatske školske zajednice u Francuskoj (registrirali smo je potkraj 1992. godine). Svi ovogodišnji maturanti koji su prijavili hrvatski na francuskoj maturi dobili su službeno potvrdu o upisu na maturu,

na kojoj lijepo piše, prvi put otkako se taj predmet može polagati, da prijavljuju *Croate* (hrvatski), i to pod šifrom 0099; isto tako piše i na posebnoj pozivnici za polaganje toga predmeta, kao i na službenim tiskanicama sa zadacima što ih učenici dobivaju na ispitima.

Ove je godine oko dvije stotine hrvatske djece iz cijele Francuske prijavilo hrvatski na maturi: većina ga je polagala kao izborni predmet, i to pismeno (preuve facultative crite), neki kao prvi ili drugi živi strani jezik, također pismeno, a samo su učenici stručnih škola (BEP/CAP) polagali hrvatski usmeno.

Na sveučilištima još vlada veliko šarenilo u nazivu jezika. U Lyonu se naš jezik već odavno zove hrvatski, u Rennesu se tako zove odnedavno. Na Sorbonni (Paris IV), u sklopu Formation Continue (nešto kao naše narodno sveučilište), već četiri godine postoji tečaj hrvatskoga jezika i kulture (osnovao ga je dr. Heger). Na svim drugim sveučilištima gdje se uči hrvatski ili gdje su lektori Hrvati službeno je još na snazi stari naziv – serbocroate (Paris IV i INALCO u Parizu, Grenoble, Clermont-Ferrand i Toulouse). Svi u tim visokoškolskim ustanovama očekuju službenu notu francusko-govornika ministarstva prosvjete.

Dakle, težačkoga će posla još biti, ali smo na dobrome putu da se taj korov posve iskorijeni. Premda je o Francuskoj riječ, ipak se kreće!

Mr. Stanko Tenšek („Zavičaj“, lipanj 1995.)

BACCALAUREAT GENERAL - BACCALAUREAT TECHNOLOGIQUE

EPREUVE FACULTATIVE DE CROATE

L'usage des calculatrices et dictionnaires est interdit

Durée de l'épreuve : 2 heures

Borovi i cvrčci

Moja kuća je pokraj mora, pred njom je uzak putelj
i hridine, a za njom sterala se gusta borova šuma.

Mnogo što voljela sam u toj šumi: krivudave stazice
prekrivene mrtvim iglama borova, debelu hladovinu stoljetnih
stabala, vlažnu mahovinu, svijetle čistine pod travom, šarene
glave sitnih šumskih cvjetova; ali najviše od svega voljela
sam cvrčkovu pjesmu.

Što bi bila borova šuma bez cvrčkove pjesme?

Crta Palme
Katalinić
„Borovi i
cvrčci“ bila je
pismena
tema na
ovogodišnjoj
francuskoj
maturi onim
našim
učenicima koji
su hrvatski
polagali kao
izborni
predmet.
Iz priložene se
ilustracije vidi
da se predmet
ispita doista
zove samo
„hrvatski“

JEZIČNE SMICALICE

Protiv uvjerenja

Kad „opština“ izda „uvjerenje“, to ne mora odmah značiti da je izdala svoje uvjerenje, svoj stav, svoje stajalište budući da se u srpskom jeziku izraz „uvjerenje“ rabi i za dokument, spis potvrdu. Ali kad opština ili ina mjesna zajednica takav spis naslovi *UVJERENJE*, onda je to u svakom slučaju protiv mojeg (jezičnog) *uvjerenja*. Da li i protiv uvjerenja dotičnog službenika, ne mogu prosuditi, jer se danas počesto još uvijek ne zna tko i kakav u našim uredima sjedi i ondje vedri i oblači. Zna se, doduše, da to može biti i iz običnog nehaja ili – neznanja. Jer, ako je u Hrvatskoj u službenoj uporabi *hrvatski službeni jezik*, onda službeni spisi, isprave i ini tekstovi moraju biti sročeni na tom, službenom jeziku, a ne na nekakvom sličnom, srodnom, miješanom ili čak uličnom žargonu.

U hrvatskom *uvjerenje* znači: uvjerenost, stav, (svjeto)nazor: Ja sam uvjeren! Isprva „uvjerenje“ se u hrvatskom ispravno zove *POTVRDA*, a nikako ijekavizirani *srbizam* „uvjerenje“. Slično je „zahtjev“ („Antrag“) u hrvatskom *MOLBA*, a nikako ijekavizirani *srbizam*, „zahtjev“. „Zahtjev“ u hrvatskom ima drugo značenje (zahtijevati, tražiti), a nema značenje spisa: *molbe* (npr. za dodjelu stana, za vraćanje poreza itd.). Dakle: „Moj je zahtjev za potvrdu opravdan, a moje je uvjerenje da će odgovarajuća *molba* biti uvažena ili povoljno riješena“... Ali, ishod tog *rješavanja* neće biti „rješenje“ (npr. o „penziji“), nego će to biti hrvatski izraz *ODLUKA* („Bescheid“), npr. o dodjeli mirovine, ili pak *PRIOPĆENJE*, npr. o stupnju novog zakona na snagu.

Zaključak: *odlučimo* ubuduće pisati i govoriti prema svom *uvjerenju* te se *riješimo* loše navike da govorimo o sudskom „rješenju“, o stambenom „zahtjevu“ i „uvjerenju“ o nekažnjavanju! Zahtijevajmo da se kaže: *molba*, *odlučka*, *potvrda*! *Riješimo* već jednom tu zagonetku i budimo *odlučni* u svom *uvjerenju*, jer, najobičnija je jezična smicalica: dodati samo ijekavski oblik, a zadržati srpsku riječ u hrvatskom jeziku.

Išpo

Piše: Alen Legović

**Uvodna razmišljanja za tribinu
„Mladi o mladima“ u Bizovcu,
26. travnja 1995.**

Potrebni su programi i kontinuirani rad s mladima

Govorim u ime onih koji su orijentirani na oba naroda (njemački i hrvatski) i govorim iz sadašnjeg trenutka. Govorim kao kršćanin u ime ljubavi i razumijevanja, odnosno iz svoje situacije, drugim riječima, nas mlade, može se prihvatiti, shvatiti, podržati ili odbaciti – ovisno o uvjerenju onoga koji nas promatra, onoga koji nas promatra prema svojem shvaćanju, stavu, obrazovanju, uvjerenju i mogućnostima.

Osnova

Mi mladi želimo biti otvoreni za probleme, a to znači otvorenost i tolerantnost prema zemlji podrijetla i zemlji u kojoj sada živimo. Isto tako zalažemo se ne samo za samokritičnost, već smo isto tako spremni da kritički gledamo na stvarnost i da se borimo za istinu.

Kategorizacija

Četiri skupine mladih u Njemačkoj:

1. U Njemačkoj rođeni, koji niti preko roditelja, a niti preko vjere nemaju veze s domovinom
2. Djeca i mladi iz binacionalnih brakova (Nijemac/Hrvatica) koji mogu ali i ne moraju imati orijentaciju i prema Hrvatskoj
3. Djeca koja su rođena ili su u ranom djetinjstvu došla u Njemačku, koja su svjesna i potomstva i vjere
4. Mladi koji su pristigli u Njemačku uslijed rata u zadnje 3–4 godine

Za te različite grupe mladih ljudi odgovorni su Crkva i domovina: što će s njima biti, što će im se ponuditi (**programi**), kako im se uopće približiti, kakve su mogućnosti, pitanja suodgovornosti društva uopće za te grupe mladih.

Što mladima treba ponuditi?

Treba im ponuditi **čitav niz programa**.

Mladima treba približiti domovinu preko sociologa, pedagoga, psihologa, kulturnih djelatnika, teologa, svećenika.

Ali ne time da ih se otuđuje od njemačke kulture, nego da im hrvatska kultura prezentira kao dio europske kulture i kršćanstva.

Treba naglasiti zajedničke korijene hrvatske i njemačke kulture, kulturno osvijestiti mlade s akcentom na hrvatskoj kulturi.

To bi bio zadatak za jednu ekipu stručnjaka – da ponudi program, primjerice katoličkim misijama ili da katoličke misije same razrade jedan plan za kontinuirani rad s mladima.

Treba uvijek početi od onoga što možemo učiniti, a ne što se do sada nije učinilo.

Ako nema programa ili ga nije bilo, ne treba zato kriviti ili osuđivati mlade.

Oko toga bi se trebala angažirati tri čimbenika: domovina, Crkva i pojedinac.

Što ja osobno mogu učiniti?

Mogu se uključiti u sklopu jednog programa i sâm ponuditi teme iz sfere svoje kompetentnosti (književnost, novinarstvo, prevodilaštvo, kulturna politika).

U tom pogledu trebale bi primjerice hrvatske katoličke misije napraviti godišnji program u kojem bi ponudile mogućnost mladima da upoznaju što bolje kulturu.

Neophodan je kontinuirani rad s mladima, možda već od vrtića, otvaranjem dvojezičnih vrtića, sadašnja savjetovišta uključiti u rad s mladima.

Treba raditi i na prosvjeđivanju ljudi i u Hrvatskoj i u BiH. Mi mladi koji smo odrasli izvan Hrvatske vrlo dobro opažamo da Hrvatima u Hrvatskoj vrlo često nedostaje stanovita mjera samosvijesti.

Hrvat u Hrvatskoj i u BiH nije svjestan koliko je komunizam iskrivio njegovu svijest – koliko god se on trudio da bude kršćanin.

Problem pripadanja

Nema problema oko pripadanja. Problem je podrška.

Ne može se kršćanin postaviti protiv zemlje i naroda koji mi je pružio mogućnost da sebi osiguram egzistenciju. To je izvan diskusije, gdje mi pripadamo.

Pripadamo jednoj i drugoj zemlji i to je činjenica.

Time što pripadamo objema zemljama svjesni smo i naše dvostruke odgovornosti, drugim riječima, kao kršćani to možemo idealno spajati.

Rezultat je da mi ne možemo ignorirati našu sadašnjost time što se orijentiramo samo na Hrvate ili samo na Nijemce.

Moja druga i treća generacija razumije se kao ona koja može posredovati među

kulturama (konkretno između njemačke i hrvatske kulture).

Zašto?

Zato jer osobno pripadam – usudujem se to reći – jednom naprednom krugu, i jer su zapadni Nijemci bili pošteđeni komunizma i gradili 50 godina demokraciju, pa ako hoćete i kršćanstvo.

Po mojem mišljenju nema hijerarhije kultura, jer kroz kršćanstvo su svi jednaki.

Sve kulture su jednako vrijedne, dragocjene i važne za identitet ljudi, posebice mladih ljudi, koji su odrasli u jednoj kulturi (kao mi, druga i treća generacija Hrvata u Njemačkoj), a istovremeno imali mogućnost preko naših roditelja (i svećenika) upoznati i hrvatsku kulturu. Za takav stav mora se biti otvoren za različitost.

Što je to? To znači da ću osobno biti puno spremniji razumjeti tu različitost nego netko tko je odrastao samo u svojoj kulturi ili netko tko mjeri samo takozvanim „svojim aršinom“ ne poznavajući nimalo drugi i drugu kulturu.

Možda je upravo to ta ljepota koju nosi specifičnost jedne kulture u odnosu na drugu i koju mi mlade Hrvatice i Hrvati u Njemačkoj poznajemo.

Problem manjina

Što sam ja prema jednom velikom njemačkom narodu?

Pripadam manjini, koja živi u jednoj demokratskoj državi i uživam sva ljudska, a mnogi Hrvati će možda već vrlo brzo uživati i građanska prava (pitanje dvojnog državljanstva).

Nova dimenzija

Nije svejedno odrasti u današnjoj Hrvatskoj ili u Njemačkoj. To treba razlikovati.

Može netko odrasti u Njemačkoj i biti svjestan samo svojeg hrvatstva, odnosno katoličanstva, a da mu je druga dimenzija (viša sfera) ostala nepoznata, jer njegova kultura nije na tom nivou, da se bavi tim pitanjima.

Tada se to može akceptirati da je njegova domovina samo Hrvatska, da on ne zna za drugu, premda govori dobro njemački jezik i živi već dugo godina u Njemačkoj, dakle radi se o drugoj sferi.

HUMOR BY MARKO OBERT

Pokušaj kategorizacije u spomenutim sferama:

1. Sfera totalne osviješćenosti kršćanina unutar dviju kultura
2. Jedna niža sfera koju također moramo tolerirati (već spomenuta)
3. Sfera mladih kao izbjeglica ili oni koji su došli u Njemačku u zadnje 3-4 godine
4. totalno integrirani u njemačko društvo, jedino što ih veže za Hrvatsku je možda ime i prezime (ili ljudi iz te kulture koji nemaju kršćansku tradiciju, tj. totalno se identificiraju s njemačkom kulturom), jer svoju (hrvatsku) ne poznaju.

Kršćanin

Mora biti tolerantan i otvoren.

Nitko ne smije biti osuđen što nije rođen u jednom drugom narodu, u drugoj Crkvi ili kulturi.

Njemački kulturni krug je za mene, koji živim u Njemačkoj prvi, a hrvatski drugi.

Za mene je jezgra hrvatska. Uži krug je hrvatski (obitelj), a širi je njemački.

Potrebna je harmonija između ta dva kruga.

Njemačko državljanstvo

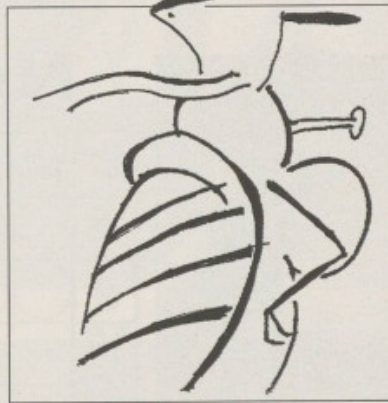
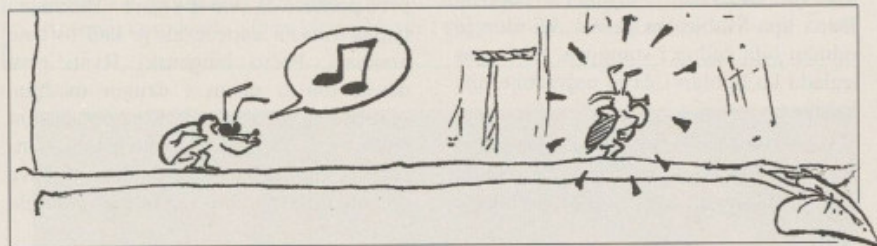
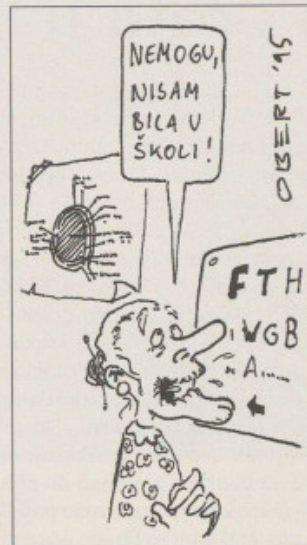
Što Hrvatska nudi 2. i 3. generaciji?

Mogući razlozi za traženje njemačkog državljanstva:

1. posao, sigurnost boravka, nema izгона nakon krivičnih djela.
2. intelektualci u njemačkim službama, ministarstvima, strankama, diplomaciji
3. vjerujem da će se u skoroj budućnosti riješiti u Njemačkoj pitanje dvojnog državljanstva, a i mnogi, nama u tom pitanju naklonjeni njemački političari se za to zalažu, nedavno i sam bivši njemački predsjednik Richard von Weizsäcker.)

Život druge i treće generacije u inozemstvu nije jednostavan. Pun je napeitosti, neizvjesnosti, ali i mogućnosti, i zato je on ipak način življenja za budućnost. I ako ga se ne prihvati kao transkulturalnost, otvorenost za druge načine življenja, druge kulture i iskustva, tradicije i jezike, tada on neće imati budućnost.

Na kraju, jedan dio mladih će se možda jednog dana i vratiti u Hrvatsku i time ispuniti želju svojih roditelja da budu „svoji na svome“, ako ništa drugo, onda barem radi onog jednog koji te voli i kojeg voliš i koji te nije zaboravio. ■

PAŠKINA KARTULINA

Ferata u Kninu

I to van je, dragi štioći, život pasji. Ove šetemanje krenija san u Manje na izložbu našeg najpoznatijeg umitnika u dijaspori, slikara i pisnika, Drage Trumbetaša. I da van puno ne duljin bila je prava fešta u gradskoj vičnici. Za to se pobrinula naša Katica Vraneša sa svojom kulturnon zajednicon. A Drago ko Drago, da ne znam da je iz Zagreba, reka bi da je Dalmoš ili Era. Neka, svaka mu čast, izložija je najbolje ča se moglo izložiti. A njegova dila govore o onim danima kad su naši došli u Njemačku. Skoro na svim svojim slikan Drago prikazuje naše radnike na baušteli, a odman do njih crta lipe Švabice koje na uzdi vode pase koji kake. I eto, kad nam se Drago očito umoran od tih svakodnevnih scena odlučio sada na izložbi malo odmoriti, dati koji dobar intervju, ko za inat na izložbi se pojavila jedna lipa Švabica sa pason. Ali nam je odman bila čudna i sumnjiva, jer je pas izgleda ka lipotan i ča je najvažnije nije kakija.

Već smo pomislili da je Drago ljubomoran na švapske pase, kako lipo žive, a onda nam priđe simpatičana frau Müller i kaže

da je to naš pas. Navodno dobila ga je prije misec dan iz Zagreba. Kad smo to čuli, svi smo stali ka ukopani i pomislili jedno te isto: „Eto, pasi nam ulaze u Eropu, a kako ne bi i mi. Ča će nam oni lordi Owani i Statebergi“. A ja san se odman sitija mog dida Šimuna. Nije ima velike škole, bija je ribar, a uvijek mi je zna reći da je Rvacka centar Erobe. Neka mu je laka zemlja Rvacka.

A u Bingenu, prikrasnom mistu nado-mak Mainza, osičan se najbolje na svitu. A ima to i svoje zašto. Mnogi će pomisliti lipo mi je, jer se možeš do mile volje napiti čuvenog bingenskog vina. Ali nije zbog toga, nego zbog Rvata u Bingenu. Morete zamisliti njih pet – šest su do sad otpremili u Rvacku 300 milijuna DM humanitarne pomoći. Mnogima kada to rečem prvo pomisle da sam se stvarno zabunija i napija vina, a najteže mi je kad to čine novinari. Pošto bingenski Rvati nisu dosad bili u novin i drugin medijin, odlučija sam tu vist dati na naš čuveni Köln. I bilo Van je tako kako je bilo. Simpatična i puna šarma urednica od glave do pete lipo van je tu vist odman smotala

i bacila u kantu za smeće. Pomislija san baš lipo, tako se i triba zavalit dobročiniteljima. A onda je štovani Köln objavija vrlo zanimljiv prilog iz sela Ričica kod Imotskog. Barba Zvone, glavni misni dasa, ugledni iseljenik i biznismen iz Minšena, poklonija je domu zdravlja u svom selu polovnog pasata vridnog iljadu i po marak. Eto, to van je, dragi štioći, žurnalistika. I molin Vas, nemojte me drugi put pitati zašto niste u novinan. Vi pomozite svome svitu i zemlji, radite to za svoju dušu i ne treba vas biti u novinan i na radiju.

Na kraju van moran opet spomenuti i gospona Blaža Doku koji Rvatske željeznice u Njemačkoj uzdiže na europsku razinu. A dobija van je gospon Blaž ovih dan velike poene. Naša se je u društvu predsjednika Tuđmana i zajedno su putovali s prvin vlakom za Knin. Onako, u četiri oka, Blaž mu je sve otvoreno reka, pa i to da je on prije četiri miseca našin privrednicima u Frankfurtu reka da će nakon lita prva ferata stići u Knin. I nije falija gospon Blaž, sve ča je reka bila je istina. Ne bi me iznenadilo sad, kad se vrati u Frankfurt, da bude postavljen na višu funkciju direktora „Rvackih željeznice“ za cili svit i okolicu.

Paško

NAGRADNA KRIŽALJKA

Rješenje pošaljite najkasnije do 5. X. 1995.

	KARVOČA, VRSNOČA	TRUČA, NARJEŽA, NIE (ANL.)	AL. IRE, ISKLADA, TELI STRA, VINSKO	NEZASTAV, LIV NAPAD, "OLUJNA" NARVNA		DRŽAVA U SKEČNJOI AMERIKI	E C	VISTA KANARINCA IZ RIČICA	OPONA, SATELJICA	NUFJINA	MAJKA ZA PAPIR
					ZBOR OD 9 PJEVAČA (ANL.)						
								MUSI, AL. IRE			
								EVOL ERO!			
GRČ. BOG, SIMBOL, LIEPOTE											
POKRAJINA U FRANCUSKOJ							LUŠTIC S POKRAJINOM				
POKRAJINE							ODAJU SE PICU				
NOVITETE											
	NE-SKAKA, PROČI	PROTIVNI BATO		SUKARSKA BOJA, ALICHOLO, NO PIČE						WITSKI OSNOVAČ RIMA	DIZALICA, LIFT
PETI PARČE					TONA, SVEČENIK IZ PLEMENA LEVIJEVA				AL. IRE, TENDOR		
								ROOBUNA			
KIRHOTINE				RASSTAVNI VEZNIK OS, OSOVINA							
LETENJE, LET											
JOS KAKAV!											
CRNI OS, VJEČAVAJUĆI NAPI-TAK (ANL.)				LUČATI, TUNARATI							
PREODUJAN, AVANS (ANL.)					TOČKA TALJENJA (ANL.)						OPSEG

neki od novooslobođenih hrvatskih gradova i mjesta

**PONOVNO
NA
SVOME!**

STUTT GART

Najraspjevaniji dan

Nedjelja, 18. lipnja, bio je najraspjevaniji dan u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Stuttgartu. Šator koji je bio montiran na igralištu misije primio je tog poslijepodneva oko 800 gledatelja i slušatelja koji su uživali u zabavnoj i rodoljubnoj pjesmi koju je izvodilo 23 djece i mladih iz naše misije. Određen je bio i poseban žiri u sastavu: pjevač Pero Zanki iz Trogira, dr. Petar Kružić i gđica Marijana Marić iz Stuttgarta. Oni su na kraju dvosatnog natjecanja proglasili prva tri pobjednika, premda to nije bilo nimalo lako. Prvo mjesto osvojila je sedmogodišnja djevojčica Viktorija Marić s pjesmom „Hajde da ludujemo“, drugo mjesto pripalo je pjesmi „Simpatija“ koju su sjajno izvele Ana Soldo i Ankica Tončić, a treće mjesto osvojio je Tomislav Jurić s pjesmom „Čavoglave“. Nekoliko pjevača pjevalo je uz vrpču, neke je pratio misijski sastav „Ruža“, a neke orkestar kojega vodi prof. Anton Klinc. **Fra Marinko**

▼ Prvoplasirana Viktorija Marić

Krštena Antonia Varga

U St. Pius Kirche kod Furthwangena krštena je 15. srpnja Antonia Varga, prvo dijete u obitelji banjolučke Hrvatice Vesne Rajić i Tonia Varge. Obred krštenja kao i misu zadušnicu za Vesnine pokojne roditelje slavio je fra Anto Batinić, a novokrštenoj Antoniji kumovali su Frau Helga Mayer i gospodin Ivica Visković. ■

▲ Drugoplasirane Ana Soldo i Ankica Tončić

▼ Trećeplasirani Tomislav Jurić

▲ Pfarrkirche in Jasenice bei Zadar. Sie wurde auch wie alle anderen katholischen Kirchen auf dem ehemals besetzten Gebiet, von serbischen Soldaten zertrümmert.

◀ Gruß dem französischen Präsidenten Chirac vor dem Kölner Dom.

▼ Schwester Klarissa Klara Vujica hat am 11.8.95 in einem Kloster in Brestovski bei Kiseljak, Bosnien, ihre ewigen Gelübde abgelegt.

Postvertriebsstück · D 2384 E · Gebühr bezahlt:

STOP THE WAR

Scholl+Klug Druckerei GmbH · 64546 Mörfelden-Walldorf